

A ZENEVÁR KIS LAKÓI

Pedagógiai program

**Pestszentlőrinci Zenevár Óvoda
1181 Budapest Reviczky Gyula
utca 52-56.
2014. 09. 01.**

Tartalom

Bevezető gondolatok

1. Az óvoda adatai

2. Óvodánk bemutatása, jövőképünk

3. Gyermekképünk

4. Óvodaképünk

4.1. Óvodai nevelésünk célja

4.2. Óvodai nevelésünk alapelvei

5. Óvodánk szakmai tevékenységének egyéni arculata és hagyományai

5.1. Hagyományrendszerünk

6. Az óvoda személyi feltételei

6.1. Az óvoda tárgyi feltételei

6.2. Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

7. Óvodánk nevelési feladatai

7.1. Egészséges életmód alakítása

7.2. Érzelmi és erkölcsi nevelés biztosítása

7.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

7.4. Programunk rendszerábrája

7.5. Napirendünk

8. A program tartalma

8.1. Óvoda jeles napjai ünnepkörök szerint

9. A program tevékenységformái

9.1. Játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás

9.2. Ének, zene, énekes játék, tánc

9.3. Vers, mese

9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

9.5. Mozgás

9.6. Külső világ tevékeny megismerése

9.7. Munka jellegű tevékenységek

10. Intézményünk kapcsolatrendszere

10.1. Óvoda-család

10.2. Óvoda-iskola

10.3. Óvoda egyéb kapcsolatai

11. Sajátos feladataink

11.1. Gyermekvédelem

11.2. Nemzetiségi feladatok

12. Intézményünk speciális szolgáltatásai

Érvényességi nyilatkozat

Legitimációs záradék

Felhasznált irodalom

Idézetek

Melléklet:

1. Nemzetiségi nevelésünk programja

Bevezető gondolatok

Várunk a Pestszentlőrinci Zenevár Óvodánkba!

Intézményünk a Főváros XVIII. kerületében, Pestszentlőrincen működik, csendes, családi házas övezetben. 1973-ban Pest-Buda egyesítésének centenáriumi évfordulója alkalmából létesítették.

A hat kialakított csoportban, 162 fő óvodás korú gyermek ellátását tudjuk biztosítani.

Emblémánk és elnevezésünk a "ZENEVÁR", óvodánk egyéni arculatát jelképezi.

Óvodai nevelésünket a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányítjuk az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Mindennapjainkban helyet kap az éneklés, mondókázás, hangszerek használata, valamint hangsúlyt fektetünk gyermekeink esztétikai nevelésére, ezen belül is az ének, zene, énekes játékok, és tánc megszerettetésére. Intézményünkben adottak a jó tárgyi feltételek az óvodáskorú gyermekek neveléséhez, akik nagyon eltérő szociokulturális környezetből érkeznek hozzánk.

A pedagógiai programunk elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe vettük:

- a nemzetiségi óvodai nevelésének irányelvét is
- a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is

Óvodánk nevelőtestülete folytatja a sok éves gyakorlatát, amely során figyelembe veszi a családi nevelés fontosságát és a korszerű pedagógiai-pszichológiai kutatások eredményeit. Óvodai nevelésünkben érvényesülhetnek a különböző innovatív pedagógiai törekvések, mivel az alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését.

A családi nevelést kiegészítve törekszünk arra, hogy a gyermeket gondoskodás és különleges védelem illesse meg. A szülői házzal többféle formában, tartjuk a kapcsolatot. Egy nevelési évben több közös programot is szervezünk a családok számára, ezzel is biztosítva azt, hogy gyermekeink sok szép, élménnyel gazdagodva éljék az óvodás éveiket.

Hagyományrendszerünk kialakult. Az évszakokhoz kapcsolódóan szervezzük a néphagyományok ápolását és a gyermekekhez közelálló ünnepeket.

Programunkat az Alapprogram szerint készítettük el, alapul Nagy Jenőné: "Az óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" című választható óvodai programját tekintettük, megtartva szerkezeti felépítését. Tartalmát egyéni sajátosságainkhoz igazítottuk.

1. Az óvoda adatai

Az óvoda neve:

Pestszentlőrinci Zenevár Óvoda

Címe:

Budapest, 1181. Reviczky Gyula utca 52-56.

Telefonszáma: 295-51-98

Alapító okirat:

Budapest XVIII. ker. Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat 29/1996.(I.18.) számú és a 193/1996.(II.29.) számú, a 1129/1996. (XI.7.) számú, a 477/1997.(IV.24.) számú, a 1492/1997.(XII. 18.) számú, a 726/1998.(III.26.) számú, a 1403/1999.(XII.16) számú 1100/2003. (XII.18) számú, a 294/2205. (IV.28) számú, a 376/2007.(IV.25.) számú,a 1162/2007.(XII.20.)számú, a 676/2008. (IX.4.) számú, a 321/2009. (IV.23.) számú, a 516/2009. (V.21.) számú és 1079./2009. (IX.17.) számú, a 751/2009.(VI.18) számú, a 1521/2010. (XII.16) számú és a 480/2011. (V.26) számú és a 781/2011 (XI. 10.) számú és a 272/2012. (V.31.) számú és a 662/2012. (XII.13) számú határozataival módosított 575/1994. (IV.28.)számú határozata Reviczky u. 52-56. sz. alatti óvoda alapító okiratáról egységes szerkezetbe foglalva.

Budapest Főváros XVIII. ker. Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata az államháztartásról szóló 2011. CXCV. tv.8.§ (5) bekezdése, a végrehajtási rendelete a 368/2011. Korm. rendelet 5. § (1) – (2) bekezdése valamint nevelési-oktatási intézmények és köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet szerint módosította az alapító okiratunkat.

Az óvoda fenntartója:

Budapest Főváros XVIII. ker. Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzat

Címe:

Budapest XVIII. ker. Üllői út 400.

Óvodai csoportok száma: 6 csoport.

A programot benyújtja: Az intézmény vezetője és a Pestszentlőrinci Zenevár Óvoda nevelőtestülete.

2. Óvodánk bemutatása

1973 óta működő intézményünkben az eltelt évek alatt sok-sok óvodáskorú kisgyermek nevelkedett.

Körzetünkből minden 3-7 éves gyermeket fogadni tudunk.

Óvodánk jó hírnevének, kerületünkben egyedülálló módon folyó zenei nevelésének köszönhetően, egyre több körzetünkön kívül élő család is kéri gyermeke felvételét intézményünkbe.

A lapos tetős, egyemeletes épületet hatalmas fás, ligetes udvar övezi, ahol minden korcsoportnak kialakított udvarrésze van. Gyermekünk mozgásigényét vonzó, esztétikus az európai szabványnak megfelelő játékszerek biztosítják.

Az óvoda belső tere tágas, a földszinti hallban találhatóak minden csoport számára az öltözőszekrények. Az emeleti hallban pedig állandó néphagyományőrző kiállítást rendeztünk be. Csoportszobáink megfelelő méretűek, világosak, mindegyikhez külön mosdó és tágas előtér áll a gyermekek rendelkezésére.

Óvodánk esztétikáját programunk néphagyomány ápolásával összehangolt ízléses díszítés adja.

Intézményünk fennállása alatt torna-, zene és energia-, logopédiai- és képességfejlesztő szobával gyarapodott.

A jó munkahelyi közérzet biztosítása érdekében óvoda dolgozói részére is felújított, esztétikus, tiszta kiszolgáló helyiségeket hoztunk létre.

Nevelőtestületünk sokéves szakmai tapasztalattal, szaktudással folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni pedagógiai programunknak és a mai kor társadalmi és szakmai elvárásainak.

Gyermekeink különféle szociális háttérrel rendelkeznek, az évek során nőtt a gyermekvédelmi esetek száma, a gyermekvédelmi munka jelentősége.

A társadalmi élet változásaiból adódóan egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő, részképesség lemaradással, sajátos nevelési igényű és egészségügyi szokások hiányával érkező gyermek.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt. A családokkal, szülőkkel együttműködő kapcsolatra törekszünk, segítve és kiegészítve a gyermekek családi nevelését.

A szakmaiság és a gyerekek mindenekfelett álló érdeke, elsődleges szempont az óvodai szolgáltatások megszervezésekor.

Mottónk:

„ A zene erkölcsi törvény. Lelket kölcsönöz a mindenségnek, szárnyat ad az elmének, szállni tanítja a képzeletet, bájt ad a szomorúnak, derűt és életet mindennek.

Lényege a rendnek és újat minden jóhoz, igazságoshoz, széphez vezet, amelynek láthatatlan, de kápráztató, szenvedélyes és örökké való alapja.”

/Platón/

Jövőképünk

A gyermeki közösségben a felszabadult, vidám, örömteli szabad játékra szeretnénk minél több időt biztosítani, hogy a gyermekek személyisége sokoldalúan fejlődjön.

Szeretnénk, ha az általunk közvetített értékek közül a különbözőség elfogadása és tiszteletben tartása felnőttet és gyermeket egyaránt jellemezné.

Felnőtt közösségünk vallja, hogy a gyermek személyiségfejlődésében a családi nevelés és az óvodai évek együttesen döntő, meghatározó jellegűek: itt fejlődnek azok a képességek, melyek az iskolai tanulás, majd a felnőtt élet alapjai lesznek.

3. Gyermekképünk

Minden gyermek különleges, testi, szellemi, erkölcsi értelemben is egyedi személyiség, ezért törekszünk arra, hogy az életkori sajátosságokat, érési folyamatokat és az egyéni fejlődést figyelembe véve neveljünk a családdal közösen.

Óvodai nevelésünk:

- gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik
- biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, esélyegyenlőséget
- során olyan egészségesen fejlődő személyiséget kívánunk nevelni, aki érzelmileg gazdag, érzékenyen, fogékony az esztétikumra, környezetében jól tájékozódó, nyitott az élmények befogadására, érdeklődő, másokat elfogadó.
- folyamán a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak, szokás és normarendszerének megalapozása történik
- által a gyermekek személyiségét úgy formáljuk, hogy pozitív érzelmi viszonyt alakíthassanak a művészeti tevékenységekkel, természettel és a mozgással
- kapcsán a gyermekek magatartása és viselkedéskultúrája koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudóak szeretik és védik a természetet
- alkalmával valamennyi tevékenységünk során megjelenik az anyanyelvi nevelés
- minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosít
- révén a meglévő hátrányok csökkentésére törekszünk
- nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának
- folyamán biztosítjuk a sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttnevelését az esélyegyenlőség által.

4. Óvodaképünk

Nevelésünk során biztosítjuk a gyermek fejlődéséhez szükséges optimális feltételeket, a gyermekek érzelmi biztonságát, állandó értékrendet, vidám, kiegyensúlyozott és szeretetteljes, mindenkit maximálisan elfogadó környezetet. Nagy hangsúlyt fektetünk óvodánk nevelési feladatai valamint a program tevékenységformái mellett a zenei nevelésre, a szabad játékra és az erkölcsi és anyanyelvi nevelésre.

Nevelésünk során hozzájárulunk a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulásához. A gyermekek érdekeit és szülők igényeit figyelembe véve és mérlegelve, alakítjuk életünket.

Óvodásaink személyiségvonásainak fejlesztésével, közvetetten támogatjuk az iskolai közösségbe történő beilleszkedést.

4.1. Óvodai nevelésünk célja

A családi nevelést kiegészítve óvodásaink sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése. A gyermeki egyéniségek kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságaik valamint eltérő fejlődésük figyelembe vételével:

- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása,
- a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.

Óvodánk az alapprogramban meghatározott alapfunkciókon túl (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) más tevékenységeket is felvállal:

- a gyermeki személyiség kibontakoztatásához felhasználjuk a művészetek eszközeit. A gyermekek részére biztosítjuk a zenei nevelést, egyéni- és differenciált fejlesztést, tehetséggondozást.
- intézményünkben felvállaltuk a nemzetiségi önzonosság megőrzését, kultúra ápolását.
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával az esélyegyenlőségük biztosítása.

Az integrált óvodai nevelésben résztvevők, (gyermekek és felnőttek), olyan morális, érzelmi normákat képviseljenek, amelyek követendő példák lehetnek a társadalom valamennyi tagja számára.

4.2. Óvodai nevelésünk alapelvei

Olyan óvodai légkör megteremtése a célunk, amelyben a gyermekeket megbecsülés, szeretet, tisztelet, elfogadás és bizalom veszi körül. A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége is. Nevelőmunkánkkal arra törekszünk, hogy a családi nevelést kiegészítve a gyermekek személyiségfejlődését, egyéni készségeit és képességeit kibontakoztassuk. Változatos pedagógiai módszereinket a gyermekek személyiségéhez igazítjuk.

Alapelveink megvalósítása érdekében gondoskodunk

- A nyugodt, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvodai élet megteremtéséről
- Az alapvető gyermeki- és szabadságjogok védelméről, emberi méltóságának tiszteletben tartásáról és megerősítéséről
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeinek figyelembe vételéről
- A gyermekek széleskörű szükségleteinek kielégítéséről
- A mással nem helyettesíthető szabad játékról
- A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezet megteremtéséről
- A különböző tevékenységeinken keresztül a gyermek egyéni képességeihez és életkorához igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről
- A nemzetiségi családokhoz tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önzonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek személyiségének fejlesztéséről, egyéni sajátosságaik, fejlődési ütemük mindenkor figyelembe vételével
- Megkülönböztetés nélküli együttnevelés és elfogadás alkalmazásáról az óvodai élet során
- Törekszünk az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére

5. Óvodánk szakmai tevékenységének egyéni arculata és hagyományai

- Intézményünk 1991 óta zenei arculatú óvodaként működik.
- A zene – akár a nyelv- egyetemes, kulturális, amelyhez a zenei anyanyelvünk: az énekes és hangszeres népzene, gyermekjátékok, táncok és népszokások megismerésén át vezet az út.
- Nevelőtestületünk tagjai közül többen is szívesen foglalkoztak a munkájuk során az ének-zenével, felismerve e nevelési terület sokrétű képességfejlesztő hatását.
- Ezért választottuk a zenével való kiemelt foglalkozást.
- Óvodánk zenei arculata abban nyilvánul meg, hogy mindennapjainkban elsődleges helyet kap az éneklés. Minden lehetséges alkalmat megragadunk a dalolásra, zenélésre és a zenei képességek fejlesztésére, gyakorlásra a gyermekcsoportokban.

Az önálló arculat kialakítása érdekében az alábbiakat valósítottuk meg

- Elkészítettük óvodánk nevéhez illő emblémánkat.
- Kialakítottuk a **zeneszobát**, amelyet pályázatokon nyert pénzekből rendeztünk be. Itt tartjuk a külön ének- és néptánc foglalkozásokat, s közben sokféle ritmusjátékos hangszerrel ismerkedhetnek meg gyermekeink. A csoportos óvónők az ének-zene foglalkozások egy részét is itt szervezik.
- Óvónőink, a szülők bevonásával sokat munkálkodtak az ének-zenéhez, tánchoz szükséges eszközök elkészítésén. Pl.: táncos szoknyák, mellények, párták varrása. Óvónőknek egyforma kézfestő szoknyát készítettünk.
- Az elmúlt időszakban kialakítottuk a zeneszoba egyik részében **energia kuckókat**, melyben a gyermekek kikapcsolódását halk zenével és fényterápiával biztosítjuk a mindennapjaink során.
- Hagyományaink közé tartozik „**Mikulásváró koncertünk**”, ahol az óvodapedagógusok és a zenélni tudó szülők megörvendeztetik óvodásainkat műsorukkal.
- Évente megrendezzük a "**Tavaszi hangverseny**"-t, amely a gyermekeknek és szüleiknek szóló zenés műsorból áll. A külön énekes tevékenységekre járó valamint a furulyával ismerkedő gyermekek és az óvodapedagógusaink is nagy lelkesedéssel készülnek erre az alkalomra. Meghívjuk a Vörösmarty Mihály Ének zene és nyelv tagozatos Általános Iskola és Gimnázium tanulóit, akik énekkel, táncsal, hangszeres zenével gazdagítják gyermekeink zenei élményeit. Szívesen fellépnek szülők és volt óvodásaink is hangszeres játékkal, énekszámokkal.
- Az óvoda **nevelőiből kórust** alakítottunk, rendezvényeinken, ünnepeinken mindig énekelünk gyermekeinknek az alkalomhoz illően. Számos alkalommal kaptunk kerületi rendezvényre is meghívást. / Kiállítások, szakmai napok megnyitójára /
- A tehetséges és érdeklődő gyermekeknek **külön ének, gyermektánc és furulya** tevékenységeket tartunk, melyekért a szülőktől nem kérünk anyagi támogatást.
- Évente "**Táncház**"-at szervezünk, melyekre a szülőket is meghívjuk és együtt táncolhatnak gyermekeikkel valamint az óvodapedagógusokkal.
- A gyermek néptánc oktatás hitelessége érdekében, több kollégánknak elvégezte az FPI által szervezett "Játék és tánc az óvodában" című két éves tanfolyamot, mások kerületi továbbképzéseken gyarapítják a gyermek néptánc tanításához szükséges tudásukat.
- Minden alkalmat megragadunk kerületi és fővárosi szinten is zenei irányú szakmai továbbképzések látogatására.

- A zene naponta jelenlévő, élő közvetlen kifejezési forma, játékos mozgással összekötve a közös örömök egyik forrása.
- A tehetséges gyermekek zenei képességeinek fejlesztése egyéni és mikro csoportos formában valósul meg mindennapjainkban. A külön énekes tevékenységeket, a fejlesztőmunkát éves terv alapján végzik a kolleganők nagy eredményességgel. Több alkalommal kerületi rendezvényen szerepeltek a gyermekek táncos bemutatókkal.
- A nemzetiségi gyermekek fejlesztését az óvodapedagógusok munkája mellett, játékba ágyazottan - éves munkaterv alapján - pedagógiai asszisztens is végzi.
- A játék során az óvodapedagógusok kiemelt figyelmet fordítanak a gyermekek differenciált fejlesztésére.
- A pedagógiai asszisztens a kerületben működő Esélyteremtő Műhelyt eredményesen vezeti.
- A szülőkkel közös délutáni programokat szervezünk egész év során. Hagyományaink közé tartozik május végén a szülői szervezet segítségével rendezett **gyermeknap**. Az óvoda udvar benépesül, mindenféle örömet szerző játék, tombola várja a szórakozni vágyó családokat.
- Pedagógiai programunk bevezetése óta az évszakokhoz kapcsolódó ünnepeinket óvodai szinten a szülők közösen tartjuk. Így a kicsik megfigyelik nagyobb társaikat, majd az évek múlásával ők adják tovább az óvodapedagógusok segítségével a népszokásokhoz kapcsolódó hagyományokat.
- A gyermekek életének jeles napja: **a születésnap**
- Egyéb ünnepeink, kulturális rendezvényeink: tanévnyitó-záró kerti parti, **zene világnapja, jeles napjaink, néphagyományaink, megemlékezés nemzeti ünnepünkről / március 15./, ovis olimpia, iskolalátogatás, Angyalkert, évszárók-ballagás, gyermeknap, kirándulás, bábelőadások.**
- Az óvoda díszítése, - csoportszobák, hallok- hangulatában kapcsolódik a hagyományápoláshoz és a gyermekiséghez. Az intézménybe lépők kedvező benyomást szerezhetnek az óvoda arculatáról is.

Nevelőtestületünk munkájában nagyon összehangolt. Szakmailag jól képzett, gyakorlott munkatársakkal dolgozunk, pedagógiai programunk minőségi megvalósulásáért.

- **1997-ben közcélú alapítványt hoztunk létre**
- A REVICZKY ZENEVÁR KISLAKÓI ALAPÍTVÁNY célja: a Pestszentlőrinci Zenevár Óvoda anyagi (tárgyi) feltételrendszerének a javítása, olyan beruházások megteremtésével, melyeket a költségvetésből nem tudunk megvalósítani.
- Az alapítók célul tűzik ki az óvodások testi, lelki fejlődésének elősegítését is.

6. Az óvoda személyi feltételei

Az óvodapedagógusok kulcsszereplői a nevelői munkánknak, jelenlétük fontos feltétele az óvodai nevelésünknek.

Az óvodapedagógus elfogadó, támogató, megengedő, segítő magatartása modell értékű óvodásaink számára. Környezettudatos szemlélettel, jó empátia készséggel felszabadult játéklétkört képes teremteni.

A programunk bevezetése óta a nevelőtestület tagjai részt vettek zenei elméleti és gyakorlati továbbképzéseken.

Az óvoda pedagógiai programja szükségessé teszi továbbá a pedagógusok rendszeres belső és külső továbbképzését.

Óvodai nevelésünk eredményességéhez hozzájárul az óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája.

Az óvodában dolgozó felnőttek lehetőséget teremtenek a nemzetiségi gyermekek kultúrájának megismerésére.

Kerületünkben a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek valamint logopédus, a gyógy testnevelő, pszichológus és fejlesztőpedagógus heti rendszerességgel foglalkozik óvodánkban az arra rászoruló gyermekekkel.

Az óvodában dolgozó alkalmazottak száma: 26 fő.

Az óvoda dolgozói	Jelenleg /fő
Főiskolai végzettségű főállású óvónők száma	13
Középfokú végzettségű - pedagógiai asszisztens	1
Felsőfokú végzettségű – pedagógiai asszisztens	1
Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajkák száma	9
Adminisztrátor közgazdasági érettségivel	1
Kertész-karbantartó	1

Az óvodapedagógusok egyéb szakképzettségei

Szakvizsgálattal rendelkező pedagógusok:

Közoktatás vezetői végzettséggel	Vecsei Brigitta
Óvodai menedzser oklevéllel rendelkező	Szőke Erika
Fejlesztő óvodapedagógusi végzettség	Szőke Erika

6.1. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei

Az óvoda külső és belső környezete jól szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét, biztosítja kényelmüket, egészségük megőrzését, testi- lelki - szociális fejlődését, játék és mozgásigényük kielégítését. Óvodánkban hat csoport működik, csoportszobáink tágasak, mindegyikhez külön mosdó helyiség tartozik. A gyermekek mozgásigényét a 2-2 csoportszobához tartozó előtér is szolgálja.

A gyermekek a földszinti nagy hallban öltözhetnek, ruháikat öltözőszekrényekben helyezhetik el.

A gyermekek étkeztetéséhez szükséges tálaló konyhakkal rendelkezünk. Óvodánk bútorzata részben megújult. A szobákban tálalószekrények, nevelői asztalok, és polcok, szőnyegek találhatóak.

Intézményünk udvari lehetőségei jók, játékaink fejlesztése folyamatosan tervezett. Külön udvarrészek állnak rendelkezésre minden korosztálynak, melyek mozgásfejlesztő játékokkal vannak felszerelve. Hat homokozó, három babaház, minden udvarrészen játéktároló, gumitéglával beépített területek, domb teszi változatosabbá gyermekeink tevékenységi lehetőségeit. Törekszünk az udvari fa játékeszközök folyamatos bővítésére. A gyermekek jó közérzetét hatalmas árnyékot adó fák biztosítják.

Udvarunk közlekedési pályáján kerékpározhatnak, rollerezhetnek, kisautózhathatnak, mozgásos játékokat játszhatnak gyermekeink.

A bejárat melletti előkert kis tóval, sziklakerttel és ivó kutakkal fogadja az óvodánkba érkezőket. Míg másik oldalon mozgásos érzékelő pályát alakítottunk ki a gyermekek mozgásigényének kielégítése céljából alapítványunk szülői támogatásának segítségével.

Öko kertünkben a gyermekek az óvodapedagógusok irányítása mellett saját veteményes részükben a gazdálkodás alapjaival is megismerkedhetnek, együtt kertészkedhetnek, illetve gondozhatják saját növényeiket, amelyeket magról neveltek. Az öko kertben megtalálható oázisunk arra szolgál, hogy a gyermekek cselekedtetése alkalmával felmerülő kérdéseiket közösen megbeszélhessék az óvodapedagógusokkal. Az általunk termelt zöldség és gyümölcsfélét, valamint fűszernövényeket közösen fogyasztjuk el étkezéseink alkalmával.

Gyermekeink egészséges fejlődését, változatos tevékenységi lehetőségeit tornaszoba, zene-és energiaszoba, logopédiai és képességfejlesztő szoba, televízió, video, gyermek karaoke, dobfelszerelés teszi gazdagabbá.

Az épületben egy irodában található az óvodavezető és az óvodatitkár dolgozó szobája. A szülőkkel és vendégekkel való kapcsolatot biztosítja az emeleten lévő hangulatos vendégváros helyiségünk.

Az pedagógusok és dajkák részére felújított, korszerű igényeknek megfelelő öltözők állnak rendelkezésre, ahol munka utáni testmozgást is végezhetnek.

A nevelői szobában helyeztük el a képességfejlesztő eszközeinket, és itt tartjuk a nevelői értekezleteinket is.

Óvodánkban gondnoki lakás található.

Az óvoda külső és belső környezete megfelelő körülményeket biztosít a gyerekek fejlesztéséhez, az egészséges tevékeny életmód kialakításához, valamint a sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek együttneveléséhez.

A program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételekkel rendelkezünk, karbantartásukra, bővítésükre folyamatosan szükség van.

6.2. Az óvodának a program céljához rendelt eszközrendszere

A játéktevékenység eszköze

A csoportoknak megfelelő mennyiségű játékeszközöket tudjuk biztosítani.

Az óvodai tanulás eszközei

A szakmai eszközeink sokat gyarapodtak. Az egyes tevékenységekhez megfelelő számban állnak a csoportok rendelkezésére.

Az egyes tevékenységekhez szükséges eszközellátottságunk, programunk céljának és feladatrendszerének megfelel.

- Az esztétikus csoportszobát minden óvodapedagógusi páros közösen alakítja ki
- Az egyes játszóhelyek, mese és ének sarok, kuckók és a benne lévő tárgyak egyéni ízlést takarnak
- A zeneszobában megtalálható hangszerek: hegedű, furulya, metallofon, szintetizátor, dobok, csörgők, ritmusbotok, triangulum, cintányér, csengő, népi hangszerek (citera, köcsögduda, körtemuzsika), és a gyermekek által barkácsolt egyéb ritmushangszerek. Zongora, hangvilla, metronóm segíti zenei munkánkat
- Alkotó-alakító tevékenységekhez meglévő eszközeink: különböző méretű, vastagságú, színű lapok, festékek, zsírkréták, ceruzák, filctollak, fonalak, anyagok, termések és egyéb természetes anyagok
- Plasztikai munkákhoz: agyag, pasztilin, fadarabok, magok, termések, kavicsok, szövőkeretek, fonalak
- Fejlesztőszoba – videó szoba, ahol gyűjtjük a képességfejlesztő játékokat is. Természetfilmeket láthatnak a gyermekek az állatok életéről. Megtekintjük videóra rögzített ünnepeinket
- Esztétikus helyet alakítunk ki minden csoportban a természet kincseinek gyűjtésére.
- Az emeleti hallban állandó néphagyományőrző kiállítást rendeztünk be, mely évszakonként változik
- Itt kapott helyet a zene felszerelésünk /szintetizátor, zongora, dob, karaoke/ valamint halas akváriumban gyönyörködhetnek a gyermekek
- A tornaszoba és eszközei: body-roll, súlyzók, labdák, kötelek, szőnyegek, ugrózsámoly, babzsákok, botok, szalagok, Greiswald-tornaszer, bordásfalak, padok, karikák, tipróka
- Az udvaron minden csoportnak van játszóhelye. Változatos az udvar felülete: kavicsos, füves, gumitéglás, betonos részek biztosítjuk a játékot. A földszinti és emeleti gyermeköltözőket átalakítottuk szabadidős helyiségekké. Ezáltal kívánjuk megnövelni gyermekeink mozgásterét és változatosabbá tenni tevékenységeiket.

7. Óvodánk nevelési feladatai

A gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése:

- Egészséges életmód alakítása
- Érzelmi és erkölcsi nevelés a szocializáció biztosítása
- Anyanyelvi- értelmi fejlesztés és nevelés

7.1. Az egészséges életmód alakítása

A nevelés célja:

A gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, egészségnevelés a prevenció alkalmazásával.

Az egészséges életmód a testápolás, az étkezés, az öltözködés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igényé fejlesztése.

A gyermekek testi és lelki egészségének védelme és megőrzése, szervezetük edzése.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stresszmentes, biztonságos és színeiben is harmonizáló környezet megteremtésével és megőrzésével a gyermekek saját egészségének megóvására irányuló szokások alakítása.

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi-lelki szükségleteiknek kielégítése és testi képességeik fejlesztése
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegség megelőzés, és az egészség megőrzés szokásainak alakítása a családdal közösen
- Mozgásigényeinek kielégítése, harmonikus összerendezett nagymozgások illetve finommozgások fejlődésének elősegítése
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- A gyermekek életkorának megfelelő tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel és azok betartatása, valamint egyéni fejlődéshez viszonyított fejlesztő értékelése, és a szülőkkel történő megismertetése
- A gyermekek balesetvédelmének megőrzése érdekében védő-óvó intézkedések alkalmazása, baleset esetén megfelelő dokumentáció elkészítése, jelzés
- Óvodásaink testi-lelki egészségének megóvása
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges harmonikus és biztonságos környezet kialakítása
- A környezettudatos magatartás kialakítása, a környezetvédelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások játékosan történő alakítása
- Ha szükséges, a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel valamint az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi-lelki nevelési feladatok ellátása
- Annak elfogadására, megértésére neveljük a gyermekeket, hogy az emberek különböznek egymástól
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek nevelése során az egyéni bánásmód alkalmazása, fejlesztésük a szakember által javasoltak szerint.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Életkorúknak illetve egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten sajátítják el az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegség megelőzés, és az egészségmegőrzés szokásait.
- Mozgásuk összerendezettebb, harmonikusabb.
- Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek.
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges biztonságos környezet kialakítása.
- Környezettudatos magatartásuk életkorúknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően folyamatosan alakul.
- A különbözőség elfogadása, segítőkészség, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően folytonosan alakul.
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a saját fejlődési ütemüknek megfelelően haladnak az éresi folyamatokban.

7.2. Az érzelmi és erkölcsi nevelés a szocializáció biztosítása

A nevelés célja:

A gyermekek érzelmi biztonságának, erkölcsi értékrendjének alakítása, derűs, kiegyensúlyozott, befogadó légkör biztosítása.

Az óvoda egyszerre segíti a gyermekek, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, érzelmi életének, valamint egyéniségének kibontakozását, teret engedve a gyermek önkifejező törekvéseinek.

A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak érték közvetítése a normarendszerhez kapcsolódóan.

Esélyteremtés a nemzetiségi, valamint más etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek számára.

Az eltérő képességű gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételével differenciált tevékenykedtetéssel történő személyiség kibontakoztatás.

Feladataink:

- A gyerekeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék
- A gyermekek valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának valamint az óvodában tartózkodó felnőttek kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozása
- A nemzetiségi gyermekek beilleszkedésének segítése
- Annak elfogadására, megértésére neveljük a gyermekeket, hogy az emberek különböznek egymástól

- A gyermekek nyitottságára valamint a családi nevelésre építve ahhoz segítjük a gyermekeket, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel

Tevékenységeink során alakítjuk:

- **Játék-** A megismerés eszközeként sok szituációs játékot alkalmazunk. A szerepjáték megfigyelése során is sok információt szerzünk a gyermekek aktuális érzéseiről. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatásával alakítjuk az erkölcsi érzelmeket. A játéktevékenységben a fő és mellékszerepeket egyaránt elvállalják a gyermekek. A játékszereket megosztják egymással
- **Ének, zene, énekes játék, tánc-** A zene hozzájárul ahhoz, hogy a kisgyerek fogékonyabb legyen a szép befogadására, jó irányba tereli az ízlés fejlődését. A zene által a gyermek érzelmileg kiegyensúlyozottá válik, belső feszültsége feloldódik, megnyugszik
- **Vers, mese-** A mese és vers hallgatása, mondása közben célunk a jó- rossz felismertetése, az őszinteség, igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelmének megérettetése. A mese a hőssel való azonosulásra készíti a gyermekeket, s így teszi érzelmileg átélhetővé az erkölcsi, etikai összefüggéseket
- **Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka-** A tevékenység során fejlődik a figyelmesség, segítőkészség, önzetlenség képessége. Vigyáznak a használt eszközökre, a csoportszoba rendjére
- **Mozgás-** A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakulását. A kitartást befolyásolhatjuk versengés, vetélkedés erkölcsi motívumokkal
- **Külső világ tevékeny megismerése-** A gyermek legyen képes a környezetében lévő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat. Gyakorolhatják a türelmet az egymás mondanivalójának meghallgatását. A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása
- **Munka jellegű tevékenységek-** Az egymás iránti kölcsönös bizalom, együttműködés, az egymásra figyelés, a közös munkavégzés során. Szívesen teljesítenek megbízásokat, feladatokat a csoport érdekében. A tevékenységben kitartók, munkaszeretők

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekeket jellemzi: az együttműködés, önállóság, segítőkészség önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat-, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, és figyelmesség.
- Érzelmeink, indulataink korának megfelelően tud uralkodni.
- A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- Bátran, de kulturáltan mondja el véleményét.
- Társas kapcsolataira, viselkedésére kooperatív együttműködés jellemző.

- Szereti és korának megfelelően védi a természetet. Megbecsüli és tiszteletben tartja az élővilágot. Szívesen ápolja a növényeket és gondoskodik az állatokról.
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a saját fejlődési ütemüknek megfelelően haladnak a szocializációjukhoz szükséges érési folyamatokban.
- Ragaszkodnak a csoportjukban lévő gyermekekhez, felnőttekhez, ezt kifejezik érzelmekben, szavakban.
- Betartják a kulturált viselkedés szabályait.

7.3. Az anyanyelvi értelmi fejlesztés megvalósítása

A nevelés célja:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a verbális és nonverbális eszköztár kialakítása, a nevelőtevékenység egészében.

A beszédkedv felkeltése és fenntartása, a beszédhallás és szövegértés fejlesztése.

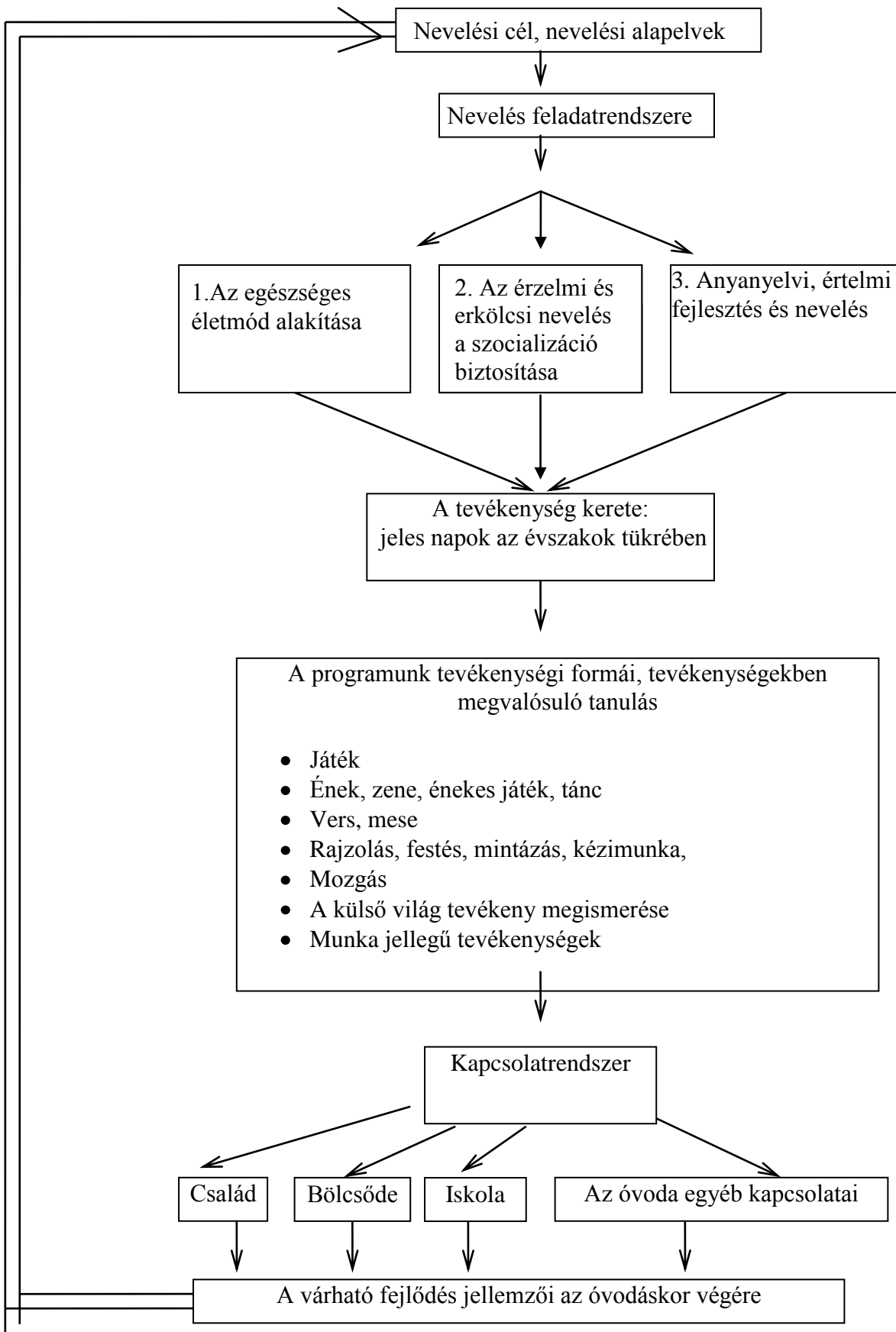
Feladataink:

- A családi háttér figyelembevételével az anyanyelvi – kommunikációs- nevelés fogja át az óvodai nevelő munka minden területét, legyen jelen a nevelési folyamatok legapróbb mozzanataiban is.
- Olyan óvodai légkör megteremtése, ahol minden "kinyílik" - az érzelem, a képzelet, az érzelme, kíváncsiság, s beszédkedv.
- Az óvodai élet alapvetően határozza meg, a kellemes, nyugodt légkört, az anyanyelvi nevelés fejlesztését.
- Olyan körülmények megteremtése, amelyben a gyermekek szívesen és gyakran beszélnek. A beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációját, beszélőkedvét.
- Figyeljünk arra, hogy gyermekeink mindig, mindenre választ kapjanak.
- A gyermekek kedvét ne vegyük el az állandó javítgatásokkal és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédttől.
- Dicsérjük és buzdítsuk a bátortalanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre.
- Folyamatosan kísérjük figyelemmel a gyermekek anyanyelvi fejlettségét prevenció szinten is.
- Figyeljünk arra a gyermekre, amelyik beszédhibával, beszédgátlásossággal, beszédbeli elmaradottsággal küzd szakember korrekciós segítségét kérjük.
- A nemzetiségi gyermekek multikulturális nevelésén alapuló differenciált integrációja.
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekeknél a nyelvi kommunikáció megindulásának, fejlődésének segítése. A beszédérthetőség javítása a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, szókincsfejlesztés. Biztosítjuk a spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, melyek segítik a gyerekeket élmények, tapasztalatok és minták megéléséhez a kortárs csoportban.
- A gyermekek életkori sajátosságaira építve, változatos tevékenységek és tapasztalatszerzések biztosítása az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- A szociokulturális háttér figyelembevételére épülő egyéni és differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek egyéni fejlettségének megfelelően érthetően, folyamatosan kommunikál környezetével, életkorának megfelelő tempóban és hangsúlyban tudja kifejezni gondolatait, érzelmeit
- A közölt információt megérti
- A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja
- Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani
- A nemzetiségi gyermekek támogatásunkkal differenciáltan ismerkednek a magyar nyelv alkalmazásával.
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a saját fejlődési ütemüknek megfelelően haladnak beszédfejlődésükben

7.4. Programunk rendszerábrája

7.5. Napirendünk

A gyermek egyéni szükségleteihez, valamint a különböző tevékenységekhez igazodik az egész nap folyamán.

Törekszünk a folyamatosságra és rugalmasságra a napi tervezésnél.

A párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység, reggeli, az óvónő által kezdeményezett tevékenység.

Időtartam	Tevékenység
6. ³⁰ -11 ⁴⁰	Játék–szabad játék, párhuzamos tevékenységek Testápolási teendők Tízórai A környezetben megtapasztalás, cselekedtetés által szerzett élmények feldolgozása- mikro esetenként makro csoportos szervezési formában Mindennapos testnevelés Zenei képességfejlesztés Testmozgás, játék a szabad levegőn
11 ⁴⁰ -15 ¹⁵	Testápolási teendők Ebéd Pihenés szükségletének kielégítése mesével és dallal
15 ¹⁵ -17 ³⁰	Testápolási teendők Uzsonna Játék a csoportszobában vagy az udvaron a szabad levegőn Szabadon választható szolgáltatások biztosítása

8. A program tartalma

8.1. Óvoda jeles napjai ünnepkörök szerint

- Őszi jeles napok, népszokások: Szüret-vásár, Márton-nap,
- Téli jeles napok, népszokások: Advent, Mikulás, Luca nap, Karácsony, Fonó, Farsang, Kiszézés
- Tavaszi jeles napok, népszokások: Zöldágjárás, Húsvét, Komatál, Májusfa díszítése,
- Nyári jeles napok, népszokások: Betakarítás

Jeles napjainkat óvodánkban a nevelőtestület az évszakok változásához kapcsolja. Már hagyomány, hogy rövidebb-hosszabb előkészületek teszik izgalmassá a gyermekek számára az ünnepekre való várakozást.

A hagyományok ápolása közben a gyermekek együtt tervezgetnek, játszanak és munkálkodnak a jeles napok sikerén. Igazából azt tartjuk fontosnak, hogy élményt adva az ünnepek minden gyermek számára vidám hangulatban teljenek, erősítsük az óvodához és az óvónőkhöz fűződő pozitív viszonyukat. A városi családokhoz is közelebb juttatjuk ily módon az eltűnőben lévő népszokásokat, hagyományokat.

Őszi jeles napok, népszokások- Szüret-vásár, Márton-nap,

3-4 évesek

Az óvoda udvarán lévő gyümölcsfák és bokrok termésének összegyűjtésében vesznek részt.

Szüreti és vásáros mondókával, dallal ismerkednek.

Megfigyeljük a kicsikkel a nagyobbak betakarító munkáját is, őszi tevékenységeiket. Megismernek néhány őszi gyümölcsöt. Gyermek népi hangszerekkel ismerkednek meg. Népi mozgásos, utánzó játékokat játszanak. Egyszerűbb lépésekkel, forgásokkal táncolnak népzeneire. Gyakorolják a népi kismesterségeket, termésekből egyszerű hangszereket készítenek.

4-5 évesek

Gyümölcsökről és zöldségekről szóló mondókát, éneket, verset tanulnak. Vásári tevékenységben vesznek részt. Segítenek az őszi gyümölcsök, zöldségek eltevésében.

Terményeket gyűjtenek, amelyeket a természetsarokban helyeznek el.

Kedvük szerint terménybábokat készítenek. A termésekről énekeket, verseket, mondókákat ismernek meg. Egyszerűbb lépésekkel, forgásokkal táncolnak népzeneire. Gyakorolják a népi kismesterségeket, termésekből egyszerű hangszereket készítenek.

5-6-7 évesek

A nagycsoportos külön énekesek őszi mondókákat, meséket, dalokat adnak elő a jeles napok kapcsán. Segédkeznek a befőzésnél. Gyűjtik az őszi kincseit.

Népszokásokkal kapcsolatos találós kérdéseket, szokásokat ismernek meg.

Együtt játszanak énekes népi játékokat. Egyszerűbb lépésekkel, forgásokkal táncolnak népzeneire. Gyakorolják a népi kismesterségeket, termésekből egyszerű hangszereket készítenek.

Az őszi jeles napok kapcsán szüreten veszünk részt. Ezen időszakot óvoda szinten ünnepeljük meg a gyerekekkel.

Téli jeles napok, népszokások: Advent, Luca-nap, Mikulás, Karácsony, Farsang, Fonó, Kiszézés

3-4 évesek

Megismertetjük a gyerekeket az advent jelképeivel: koszorú, naptár. Lucázó gyermekeket várnak.

Rövid dalokat, verseket ismernek meg a Mikulást és Karácsonyt várva. Népi kismesterségekkel ismerkednek: egyszerű karácsonyfadíszeket, ajándékot készítenek.

Egyszerű technikával papírszemüveget készítenek, jelmezbe öltöznek, a farsangi mulatságban részt vesznek. Az óvodapedagógusok táncos mozdulatait utánozva táncolnak. A nagyobb gyermekkel fonó játékot játszanak.

4-5 évesek

Segítenek az adventi koszorú elkészítésében. Lucáznak az óvodában. Dalokkal, versekkel, népszokásokkal ismerkednek. Segítenek süteményt sütni. Ajándékot készítenek szüleiknek. Népi kismesterségeket gyakorolnak: varrással ismerkednek, szőnek, fonnak.

Részt vesznek a farsangi díszek készítésében, a terem szépítésében. Egyszerű tánc lépéseket járnak, énekelnek, zenélnek. Tréfás mesét, verset és dalokat hallgatnak.

Fonó játékot játszanak.

5-6-7 évesek

Adventi koszorút, naptárt készítenek. Lucázással kapcsolatos népszokásokat ismernek meg. Az ünnepi napokhoz kapcsolódó verseket és dalokat tanulnak. Készülődnek a Karácsonyra. Asztali díszeket, ajándékokat készítenek családjuknak. Az étkezési szokásokhoz kapcsolódóan sült almát, tököt készítenek és esznek.

Segítenek a mézeskalács összeállításában és díszítésében.

Népi kismesterségeket gyakorolnak: szalmadíszeket készítenek, szőnek, fonnak, varrnak.

Közösen tervezik és készítik, díszítik szobájukat a farsanghoz.

Tréfás verseket, dalokat tanulnak, regölnek és részt vesznek a táncban, a mulatsághoz kapcsolódó ügyességi játékokban. Egyszerű ritmusjátzó hangszereken játszanak. Megismerkednek a fonó népszokásaival, a kicsikkel együtt játszanak.

Tavaszi jeles napok, népszokások: Zöldág járás, Húsvét, Komatál, Májusfa díszítése

3-4 évesek

Várják a megújuló természetet, mondókákat, énekeket énekelnek. Megnézik a nagyobb gyermekek zöldág járását.

Locsolóverseket tanulnak, népi kismesterségeket gyakorolnak: tojást festenek segítségünkkel. Locsolkodnak pajtásaik körében. Köszöntik a komatál vivőket. Ügyességi játékokat játszanak. Körbejárják a szalaggal feldíszített fát.

4-5 évesek

Énekekkel, mondókákkal köszöntik a tavaszt, részt vesznek a zöldág járáson. Húsvét alkalmából segítenek termük díszítésében. Tojást festenek, locsoló verset tanulnak és locsolkodnak. Komatálat visznek. Színes szalagokkal díszítik fel a májusfát. Körjátékokat és ügyességi játékokat játszanak. Népi kismesterségeket gyakorolnak: koszorúkötés, fonás, fűzés.

5--6-7 évesek

Köszöntik a megújuló természetet körjátékokkal, énekekkel. Dramatikus játékokat játszanak a kisebb gyermekeknek, zöldségjárás hagyományának felelevenítése.

Húsvét alkalmával díszítik csoportszobájukat. Tojást festenek, berzselnek, locsolkodnak pajtásaik és a felnőttek körében. Komatálat visznek. Énekelnek, táncolnak, zenélnak a májusfa körül. Népi kismesterségekben vesznek részt: fonás, szövés, koszorúkötés, agyagozás.

Nyári jeles napok, népszokások – betakarítás

3-4 évesek

Megismerik a nyáron végzett munkákat. Az öko kertben megismernek néhány nyári zöldségfélét, gyümölcsöt. Népi kismesterségeket gyakorolnak: agyagozás.

A terménybáb készítését megfigyelik. Sokat tartózkodnak és játszanak a szabadban.

4-5 évesek

Segítenek az óvodaudvaron a nyári munkálatokban. Együtt gyűjtik, mossák a nyári zöldségfélét, gyümölcsöket és megízlelik azokat.

Sportjátékokban vesznek részt. Szabadon végzik a népi kismesterségeket: agyagozás, nemezelés, szövés.

5-6-7 évesek

Részt vesznek a nyáron szükséges munkákban. A begyűjtött és megtisztított zöldségekből salátátalat készítenek, a kisebbeket is megkínálják.

Sportjátékokat és népi játékokat ismernek meg és a szabályokat betartva játszanak. Szabadon gyakorolják a népi kismesterségeket: fonás, szövés, agyagozás, nemezelés.

9. A programunk tevékenységformái

9.1. Játék

A játéktevékenység célja:

- A belülről indított és vezérelt játéktevékenységgel a gyermekek szabad képzettársításának, mozgás és az egész személyiségfejlesztő tevékenység elősegítése
- Az élmények tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása
- A gyermek elemi pszichikus szükségletének kielégítése
- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása
- A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élményszerzési lehetőség biztosítása, kreativitás ösztönzése, mozgás és egész személyiségfejlesztés támogatása
- A szabadjáték elsődlegességének biztosítása, tudatos jelenlét, mely során ösztönző, támogató magatartásával szükség szerint az együttjátszás örömét erősíti indirekt módon
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével
- A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játék során.
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket szeretetteljes közeledéssel, figyelemfelkeltő játék eszközökkel vonjuk be a tudatosan szervezett játéktevékenységekbe
- A napirend, időbeosztás és játékos tevékenység szervezése kapcsán a szabadjáték túlsúlyának érvényesítése
- A megismert, gyermekek által is kedvelt játékok családi környezetben történő adaptációjának segítése
- A gyermek játékának megfigyelése kapcsán információk szerzése a családi élethelyzetekről, azok változásairól, segítségadás
- A különböző multi és interkulturális környezetből jövő gyermekek hagyományainak, játékainak megismerése

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszköz, tapasztalatszerzés-élmények)

A megfelelő csoportlégkör biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális-interkulturális szemlélettel.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A belső terek tagolása a különböző jellegű játékok kibontakozása érdekében a csoportszoba és az óvoda egyéb adottságainak figyelembe vételével. A terek változtathatóságának, rugalmas átalakíthatóságának, átjárhatóságának biztosítása, inspirálása. Könnyű és biztonságos mozgás lehetőségét szolgáló térfelosztás: családi játékok tere, mesesarok, építő-közlekedési játékok tere, rajzolás, festés, gyurmázás, kézimunka, barkácsolás helye megfelelő eszköztárral, szerszámokkal, inspiráló anyagokkal. Természetsarok, zenesarok, különböző egyéb foglalkozások eljátszásának, eszközeinek tere.

A játékhoz szükséges idő

"A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik" [5]. Napirendjeinket úgy állítjuk össze, hogy egyre kevesebbszer kelljen a játék folyamatosságát megszakítani.

A 3-4 éves gyermekek szinte egész nap játszanak, ki egyedül, kik egymás mellett, néha összeverődve, kivéve a tisztálkodás, alvás, étkezés idejét.

Az 5-6-7 éves gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak, a játékok kialakulására már több időre van szükség. Ezért a kötelező jellegű tevékenységeket az udvarra való kimenetel előtt tervezzük, hogy ezzel se szakítsuk meg a gyermekek folyamatos játékát. Számukra több napon keresztül tartó folyamatos játékot is biztosítunk, mert így alakul, fejlődik állhatatosságuk, kitartásuk.

Az időjárás függvényében a lehető legtöbb időt töltik gyermekeink a szabad levegőn. A legnagyobbak későbbi ebédeltetése, korábbi ébresztése még növeli a kinn tölthető időt.

A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása (kreativitást segítő játékeszközök)

A megfelelő, készen vett játékeszközök biztosítása mellett az óvoda által a játékhoz adott többlet meghatározó elemei a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök. Ezek az eszközök megerősítik a gyermeki kreativitás, önkifejezés, alkotókedv, közös tervezés, együttműködés, interakciós kultúra kibontakozását, annak átélését. Óvodánkban fontos a szabadjáték túlsúlyának érvényesítése.

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élményszerzési lehetőség biztosítása, kreativitás ösztönzése, támogatása

"A gyermekek környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják" [5]. Lehetővé tesszük, hogy a családban, óvodában, tágabb társadalmi, természeti környezetben szerzett tapasztalataikat játék közben átélhessék, újraélhessék. A gyermekek játékában az óvodán kívüli negatív tapasztalatok és érzelmek is megjelennek. Az agressziót vagy szorongást kifejező játék is a gyermekek élményeiből fakad. A gyermekeknek a játék során lehetőségük van, hogy feszültségeiket, problémáikat felszínre hozva a játékba ágyazottan kijátszhassák magukból, de a kreativitásukat is kiélhessék. Ebben mi ösztönözzük és támogatjuk. Figyelemmel kísérjük alakulását és különböző módszerekkel oldjuk a stresszhelyzeteket, amelyeket külső szakemberekkel együttesen és komplexen próbálunk meg feldolgozni természetesen a családdal közösen.

A külső helyszíneken történő tapasztalatszerzéseink, a séták, kirándulások élményei, tapasztalatai is gyermekeink játékának tartalmát gazdagítják.

A szabadjáték elsődlegességének biztosítása, tudatos jelenlét, indirekt irányítás

Az óvodai élet során arra törekszünk, hogy minél több játékban, szabad játékban lehessen része gyermekeinknek. Segítő, elfogadó jelenlétünkkel, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális – interkulturális szemlélettel potenciális partnerek szeretnénk lenni.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt játékirányítás felelősségét. A tudatos jelenlét és az indirekt játékirányítás a játék feltételek megteremtésének korszerű játépedagógiai megközelítési irányát mutatja meg számunkra.

Szükség esetén bekapcsolódunk a gyermekek játékába és együtt játszunk velük. Az együttműködésre és segítségre mindig készen állunk, bármilyen problémával fordulnak hozzánk a gyermekek. Segítjük azon gyermekek játékát, akik kevésbé kreatívak,

ötletszegények. Beavatkozunk a gyermekek játékába, ha durvák egymáshoz, veszélyeztetik egymás testi épségét.

Együttjátszásunk nem beavatkozás, nem korlátozzuk a gyermekek önállóságát. Segítjük a különböző fejlettségű gyermekek együttjátását. Arra törekszünk, hogy a gyermekek megtanulják önállóan megoldani konfliktusaikat.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével

Gyakorlójáték

A gyakorlójáték során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker ismétlésre készíti a gyermekeket. Ezek az újraismétlések nagy örömet jelentenek számukra. A gyakorló játék lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

A mozgásos gyakorló játék során bizonyos mozgásformákat a gyakori ismételéssel gyakorolják be. Pl.: bújnak, másznak, ugrálnak.

A manipulációs gyakorló játék során fejlődik a szem-kéz koordinációjuk. Pl.: tépés, rakogatás, öntögetés.

A verbális gyakorló játék során szavakat, szótagokat ismétletnek.

A gyakoroltató játékok alkalmával gyermekeink megismerik az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait. Azzal, hogy mi is velük játszunk, mintát adunk a játékeszközök helyes használatához, a játékok elrakásához.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics.

Konstruáló játék

A legkedveltebb építési játék a homokozás, melyhez megfelelő mennyiségű eszközt biztosítunk. Az építés, konstruálás közben gyermekeink átélik az alkotás örömét, ezáltal fejlődik kreativitásuk. Megtapasztalják a rész-egész viszonyát, megtanulnak tervezni, szerkeszteni.

A nagyobb csoportokban a modelltől való építés fejleszti megfigyelő-képességüket, gondolkodásukat. Az építés-konstruálás elősegíti a szem-kéz koordinációjuk fejlődését.

A kisebb bonyolultabb összerakást igénylő játékok során a gyermekek finommotorikája fejlődik. A gyermekek a konstrukciós játékok során átélik az "én készítettem alkotás" örömét.

Arra törekszünk, hogy az elkészített eszközökkel játszanak, legyen azoknak funkciója. A szülők bevonásával folyamatosan gyűjtjük az eszközöket és olyan helyen tartjuk, hogy a gyermekek bármikor hozzáférhessenek. Kiscsoportban mi készítjük az eszközöket a gyermekek között, a 4-5 éveseket már aktívan bevonjuk a létrehozásba. A legnagyobbakat már arra ösztönözzük, hogy önállóan hozzanak létre alkotásokat.

Szimbolikus, szerepjáték

A szimbolikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma. Biztosítjuk e játékfajta két formájának szabad kibontakoztatását. A gyermekeknek lehetőségük van saját cselekvésének, viselkedésének utánzására, továbbá a másoknál megfigyelt cselekvést utánozhatja játékában.

A szerepjátéknak nagy jelentősége van a gyermekek személyiségfejlődésében. A gyermekek szociális tanulással a felnőtt mintáról sajátítják el és tanulják meg az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés elemi szabályait. Egy-egy kitalált történet eljátszásával fejlődik képzeletük, szervezőképességük, empátiájuk a társak érzelmeinek, elgondolásainak elfogadásával, felfogásával és megértésével.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték. Játékukban mi is szerepet vállalunk, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvésekhez. A kicsiket

eszközökkel inspiráljuk a papás-mamás, fodrászos, orvosos, utazós játék játszására, melyekben egyszerű mozzanatokot jelenítenek meg együttlét, együttmozgás formájában. A gyermekek szívesen vállalnak szerepeket, szimbólumokat használnak a "mintha" helyzetek megteremtéséhez.

A nagyobb csoportokban fejlődik a gyermekek játékelgondolása, megjelenik a többféle ötletből kialakított tartalmas játék. Ez a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való pozitív viszonyát, és az együttes cselekvő képességüket is fejleszti. Gyermekeinket abban segítjük, hogy minél többféle szerepet megformálhassanak és sikeresek legyenek a szerepegyeztetésben.

Szabály-játék

Fontosnak tartjuk, hogy sokmozgásos és egyéb szabály-játékkal ismertessük meg gyermekeinket, amelyek az adott korcsoport fejlettségi szintjének mindig megfelelnek. Ezek olyan egyszerű szabályokhoz kötöttek, melyek könnyen betarthatók. A nagyobbakat arra ösztönözzük, hogy ők is hozzanak létre szabályokat. A játékokban vezetőként is vegyenek részt.

Az értelemfejlesztő szabály-játékok széles skálája található meg csoportjainkban, melyek a gyermekek szociális és értelmi fejlesztését szolgálják. Ezek társasjátékok, dominók, kártyák, logikai játékok.

Anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játéktevékenység területén

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására, mert a gyermekek a játékot mindig beszéddel kísérik. Folyamatosan fenntartjuk a gyermekek közlési vágyát, beszédkedvét. Az óvodapedagógus érdeklődő, komoly figyelmet fejt ki a gyermeki közlések iránt, készséges válaszokat ad a kérdésekre, dekódolja a gyermeki üzeneteket, metakommunikációs jeleket küld a gyermekek felé. Lehetőséget biztosítunk az együttjátszók körében az udvarias kifejezések használatára, gyakorolhatják a felszólítást, párbeszédet, a szerep játékokban verbális ismeretekkel, fogalomalkotás segítségével támogatja az óvodapedagógus a játékot. Beszédünk, kifejezéseink, hanglejtésünk, hangerőnk modell értékű a gyermekek számára, hiszen ők ezt utánozzák. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulását támogatjuk. Dicsérettel segítjük a durva szavak elkerülését. Biztosítjuk a lehetőségét a napi események kötetlen megbeszélésére.

Olyan anyanyelvi játékokat kezdeményezünk, amelyek által fejlődik a gyermek artikulációja, szókinccse, kifejezőkészsége. Ilyenek a hangutánzó, légzéstechnikát segítő és a szinonima játékok. A gyermekek szabad játékában lehetőség van a gyermeki kommunikáció fejlettségének és a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggések megfigyelésére. Figyelemmel kísérjük a vezető egyéniségek kommunikációs stílusát és a gátlásos gyermekek kommunikációját ebben a tevékenységben is oldjuk. A hátrányos helyzetű gyermekeknél elősegítjük a játékban a beilleszkedésüket és lehetőséget biztosítunk a gyakori párbeszéd helyzetek megteremtésére.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek kitartóan, akár több napon át is egyazon játéktémában együttjátszani
- Képesek bonyolult építmények létrehozására
- Szívesen vesznek részt szabály-játékokban, s azt maguk is kezdeményezik, betartják a szabályokat

- Játékukban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvodai csoportokban kialakított viselkedési szabályok
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek eltérő fejlettségű gyermekek, együtt tudnak társaikkal játszani

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási tevékenység célja:

- A gyermekek kompetenciáinak alakítása
- Készségek, képességek fejlesztése
- Az érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása
- A játékos cselekedtetéssel megszerzett ismeretek, tudás fejlesztése

Feladataink:

- A tanulás feltételeinek megteremtése a gyermek cselekvő aktivitására építve tevékenységek során valósuljon meg
- Változatos, cselekedtetésre épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés és kreativitás lehetőségének biztosítása
- Szokások alakítása utánzásos minta-és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretátadás
- Probléma megoldásra ösztönző helyzetek megteremtése
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását
- Tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése
- Részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek
- Az óvodapedagógusok által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- A családi és az óvodai nevelés egymásra épülésének biztosítása

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek érdeklődők, bátran kérdeznek
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben
- A tanulóhoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek
- A testi-lelki-szociális érettség megléte
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek meglévő képességeik alapján választhatnak befogadó intézményt

A szervezett tanulás formái

(Mindhárom korcsoportnak egyaránt alkalmas)

Kötelező:

- Mozgás
- Énekes játékok (3-7 éveseknek)
- Vers, mese

Kötetlen:

- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Külső világ tevékeny megismerése
- Vers, mese

A szervezett tanulás munkaformái:

Frontális - Énekes játékok, Mozgás, Vers, mese

Mikro csoportos - Zenei képességfejlesztés, Rajz, festés, mintázás és kézimunka valamint a Külső világ tevékeny megismerése, Vers, mese

9.2. Ének, zene, énekes játékok, tánc

A tevékenység célja:

- Az óvodai élet során az éneklés, a zenélés különböző hangszerekkel mindennapi tevékenység legyen
- A magyar néphagyományok ápolása, továbbélésének segítése
- Más népek, nemzetiségi kultúra hagyományainak megismerése
- Az ölbeli játékok, mondókák és népi gyermekdalok közös éneklése
- A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése
- A zenei anyanyelv megalapozása
- A különböző zenei és tánc stílusok megismerése, választási lehetőség biztosítása
- Közös énekes játékok és tánc örömeinek megéreztetése
- A katartikus élmény átélése, feldolgozása

Feladataink:

- A felhasznált zenei anyagok – énekes népi játékok és kortárs művészeti alkotások – igényes válogatása, életkornak és az adott csoport képességszintjének feleljen meg.
- Elkészítjük képes zenetárunkat az év során megismert zenei művekből
- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása - a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakítása
- A gyermekek harmonikus mozgásának fejlesztése mondókákkal, énekes játékokkal és tánccal
- A zenehallgatás anyagának kiválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi gyermekek hovatartozását is
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, énekekkel, rigmusokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal

- A zenei tevékenységek szervezeti formái változatosak legyenek
- A sajátos nevelési (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt gondozást igénylő gyerekek az ének-zene által pozitív irányú értelmi, érzelmi fejlesztése
- A különböző multi és interkulturális környezetből jövő gyermekek hagyományainak, zenéinek megismerése

Az óvodai élet során az éneklés, a zenélés mindennapi tevékenység legyen, a magyar néphagyományok ápolása, továbbélésének segítése.

Óvodánk célja, a gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása, különös tekintettel a közös éneklés, énekes játékok, népi játékok, gyermektáncok nevelő hatására. A gyermeki személyiség kibontakoztatásához felhasználjuk a zenei nevelést, egyéni- és differenciált fejlesztést, tehetséggondozást.

Ahhoz, hogy az éneklés, zenélés mindennapi tevékenységgé váljon, óvodánkban minden lehetséges alkalmat megragadunk a gyermekcsoportokban a közös éneklésre, zenélésre.

Jeles napjainkat, a népszokások továbbélését az évszakok változásához kapcsoljuk. A gyermekekkel együtt tervezgetünk, énekelünk, mondókázunk, játszunk, időnként bevonva a szülőket is. Fontosnak tartjuk, hogy az ünnepek vidám hangulatban teljenek, sok-sok maradandó élményt adva óvodásainknak.

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott korcsoport képesség-szintjének megfelelő válogatása

A mondókák és énekes játékok zenei anyanyelvünk művészi értékei. Az óvodába került gyermekek már korábban is hallottak mondókákat, énekeket, s maguk is szívesen játszanak a hangokkal és rövid dallammotívumokkal. Mindezt figyelembe vesszük az anyag kiválasztása során.

A **3-4 éves** gyermekeket elsősorban olyan ölbeli játékokkal ismertetjük meg, amelyeket velünk együtt játszanak. Ilyenek: az arc, kéz, ujj, lovagoltató játékok. Miután kialakítottuk a nyugodt, biztonságot teremtő légkört, ezekkel a játékokkal kívánjuk növelni a pozitív kapcsolatok megerősödését. A kicsikkel rövid mondókákat, 4-5 hangból álló egyszerű énekes játékokat ismertetünk meg, amelyeket ülve, állva játszanak és változatos mozdulatokkal kísérik. Az ünnepekre egy-két komponált gyermekdalt ismernek meg.

A dalanyag kiválasztásánál különbséget teszünk a megtanításra illetve zenehallgatásra szánt dalok között. A zenehallgatás anyagának kiválasztása során figyelembe vesszük a gyermekek hovatartozását.

A **4-5 éveseknek** első időben felelevenítjük az elmúlt évben megismert mondókákat, énekeket és együtt játsszuk az ölbeli játékokat.

Olyan félhang nélküli zenei anyagot választunk, amely elsajátítása során megtanulják a tiszta éneklést. Mozgáskultúrájuk is fejlődik a tánc elsajátítása és gyakorlása alkalmával. Megértik a tréfás dalok játékos humorát a számukra válogatott mondókákban, énekekben. A nyolcad, negyed ritmusképleten túl a szinkópa is megjelenik. Az alkalmi énekeket is úgy válogatjuk, hogy azokhoz egyszerű mozgásokat kapcsolunk. A zenehallgatás anyagánál figyelembe vesszük a nemzetiségi gyermekek igényeit is.

A **6-7 évesek** zenei nevelését az előző évek élményeivel a régi mondókák és énekek ismétlésével indítjuk.

A zenei képességfejlesztés feladataihoz is a már jól ismert egyszerű énekeket használjuk fel. Több szereplővel, összetettebb mozgással, térben mozgó játékokat választunk. A gyermekek

humorérzéke fejlett a huncutkodó, tréfáló játékokhoz is. Fokozatosan bővítjük a tánc elemeit is.

Zenehallgatásra, olyan műveket gyűjtünk, amelyeket önállóan elő tudunk adni (ének, furulya, metallofon, zongora) és felkeltik a gyermekek érdeklődését. Dalokat érzelmeket kifejező énekeket énekelünk. A komponált magyar műzene mellett megismernek néhányat rokon és más népek dalaiból. Lehetőséget adunk a nemzetiségi gyermekeknek, hogy saját kultúrájukat közvetíthessék.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása - a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakítása.

A **3-4 évesek** megismernek 5-7 mondókát, 10-15 énekes játékot, és 2-3 mūdalt.

A mondókák hossza 3-4, míg az énekek hossza 4-6 motívum. A rövid mondókák és énekek 2/4 üteműek.

A játékok elsősorban kétszemélyes ölbeli játékok (felnőtt-gyermek). Megismernek játék közben néhány zenei alapfogalmat. Felismerik a halk és hangos közti különbséget, amit beszéden és zörejen keresztül alkalmaznak is. Felismerik a magasabb-mélyebb hangokat, beszéden éneken és hangszereken is.

Az egyenletes lüktetést változatos mozdulatokkal érzékeltetik mondókázás és éneklés közben. Megismernek különböző zörejeket, néhány ritmus és dallamjátszó hangszer hangját. Megismerkednek ritmusjátszó hangszerek használatával. A gyermekeket a zene figyelmes meghallgatására, befogadására szoktatjuk.

Énekes beszéddel felébresztjük zenei alkotó kedvüket.

A tempótartást negyedenként 66-80 lüktetéssel kísérjük.

A **4-5 évesek** 4-6 új mondókát és 12-15 új énekes játékot ismernek meg. Ezek hossza 4-6 illetve 6-8 motívum. A énekek hangterjedelemben nem lépik túl a d-l és sz-m hangmagasságot. Hangkészletükben főleg félhang nélküli dallamfordulatokon mozognak. Néha a fa illetve a ti is előfordul.

A kétnegyedes ütemű énekekben a negyed szünet és a szinkópa is megjelenik. Megismernek ünnepkörökhöz kapcsolódó alkalmi énekeket. A választott énekekhez kapcsolódó játékformák főként csoportos jellegűek.

Óvónői indítással tisztán énekelnek.

Megismerkednek magyar és más népek énekeivel. Szívesen hallgatnak többszakaszos terjedelmű énekeket.

Megkülönböztetik a magasabb és mélyebb hangokat térben is mutatva, éneklés közben dallamvonalakat rajzolnak. Ismerkednek a zenei írás-olvasás alapjaival. /mozgással/

Átveszik az általunk választott hangmagasságot.

Változatos dallamú és ritmusú szövegeket énekelnek vissza.

Megértik a halk-hangos fogalompárt és egyénileg is alkalmazzák mondókákon és énekeken.

Felismernek énekeket dúdolásról és hangszerjátékról.

Zörejeket, finomabb hangszíneket különböztetnek meg. Megfigyelik környezetük és a természet hangjait.

Az egyenletes lüktetést és a mondókák, énekek ritmusát változatos mozgásokkal kísérik. A motívumhangsúly kiemelését mozdulatokkal végzik.

Kérdés-felelet játékot játszanak változatos szöveggel és ritmusmotívumokkal.

Felismerik a gyors-lassú közötti különbséget - érzékeltetik beszéden, éneken és mozgáson keresztül.

A lüktetés és a ritmus kifejezésére egyszerű ritmushangszereket használnak. Ismerkednek a furulyával.

Tempót tartanak 80-92 negyedenként lépéssel.

Az **5-6 évesek** 4-6 új mondókát, 16-20 énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő éneket ismernek meg. A mondókák 6-12, míg az énekek 12-18 motívum hosszúságúak. Már olyan mondókát is választunk, amelyben tizenhatod is előfordul. Az énekek hangterjedelemben nem lépik túl a d-l, illetve a sz-m távolságokat. Hangkészletükben a félhang nélküli ötfokúság dallamfordulatain mozognak, olykor előfordul fá illetve ti hang is.

Az ünnepkörökhöz kapcsolódó énekeken túl, megismernek néhányat más népek dalaiból is. Változatos játékformájú énekes játékokat játszanak. Önállóan és csoportosan is tisztán énekelnek.

A dallammotívumok dallamvonalát térben rajzolják. A zenei írás-olvasás alapjait elsajátítják /tapssal, hangszerrel, jelek kirakásával/ Felelgetős játékokat két csoportban énekelnek.

Összeköti a már jól ismert fogalompárokat és együttesen gyakorolják azokat. A dallamokat felismerik kezdő-belső és záró motívumaikról.

Hallható jelre dallambújtatást végeznek.

Megfigyelnek finomabb hangszíneket: környezetben, természetben, zörejeken beszéd és énekhangban, valamint hangszereken. Felismerik a hangirányt és hangtávolságot.

Megkülönböztetik és összekapcsolják az egyenletes lüktetést és ritmust. Különböző tempót érzékeltetnek változatos mozgással. Ütőhangszereket használnak önállóan éneklés kísérésére is. Megpróbálnak metallofonon, furulyán egyszerű dallamot játszani.

Kreativitásukat kifejezik dallamok kitalálásával és énekes beszéddel.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, énekesjátékkal és zenei készségfejlesztő játékokkal

A gyermekek ebben az életkorban lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek, ezért alkalmas az éneklés az artikuláció, a szavak pontos és szép kiejtésének gyakorlására. A pontos hangzóejtés és a folyamatos lüktetés segíti a beszéd fejlődését. A zenei nevelés egyben megkívánja a mondókák erős negyedenkénti hangsúlyozását is, amely hatására tisztábban alakul a magán és mássalhangzók formálása a szavak pontos ejtése. A magyar nyelv szépségét kifejező erejét a mondókák és énekek szövegének minta jellegű érzékeltetésével kívánjuk visszaadni. A magán és mássalhangzók pontos kiejtését hangutánzó szavak énekelgetésével érjük el. Az ismétlődő fordulatokkal, állandó szókapcsolatokkal, ikerszavakkal, rigmusokkal, nyelvtörőkkel remekül formálhatjuk a gyermekek nyelvérzékét. Pontosabb lesz kiejtésük, hangsúlyozásuk, hanglejtésük. A kommunikációs képességeik fejlődését segítik a népi játékokban szereplő párbeszéd.

Általunk válogatott mondókákkal, népi rigmusokkal, névcúfolókkal, időjósokkal, játékokkal és zenehallgatási anyaggal kívánjuk a gyermekek szókincsét bővíteni.

A gyermekek harmonikus mozgásának fejlesztése mondókákkal, énekes játékokkal és táncsal

"Az ének és mondókaanyag legnagyobb része mozgással, társas kapcsolattal megeleveníthető játék. A mozgások részben a népi játékokban megőrzött hagyományos mozdulatok, részben az óvónő és a gyermekek által kitalált játékos mozdulatok" [3].

Éppen ezért alkalmas a gyermekek esztétikus mozgásának fejlesztésére a zenei nevelés.

Óvodásainknak életkorukhoz és egyéni fejlettségükhöz megfelelő mozgásokat, térformákat mutatunk.

Célunk változatos mozdulatokkal minőségileg is fejleszteni mozgásukat.

Az ismétlődő mozdulatokkal legtöbbször egyenletes lüktetést fejeznek ki.

A mozgásos játékok és táncos mozdulatok közben fejlődik a gyermekek nagymozgása. A mozgás ritmusára fokozatosan ráéreznek, miközben fejlődik egyensúlyérzékük. A finom

mozgásokat fejleszti a gyakori hangszerhasználat. Miközben páros játékot táncolnak fejlődik lateralitásuk. Változatos térformák alakítása során fejlődik tér és formaérzékük.

A néphagyomány gazdag mozgásanyagából azokat választjuk ki, amelyek óvodás gyermekek számára is elsajátíthatók, és örömteli élményeket nyújtanak.

A **3-4 évesek** leginkább álló helyzetben karmozdulatokat végeznek, hajladoznak. Különböző stílusú zenét hallgatva utánozzák táncos mozdulatainkat.

A **4-5 évesek** körjátékokat, szerepcserélő, sorgyarapító és párválasztó játékokat játszanak.

Az énekes játékok mozgásanyagát a gyerekekkel együtt variáljuk. Egyszerű tánclépésekkel részt vesznek a táncházban.

Az **5-6-7 évesek** új térformákkal, sor és ügyességi játékokkal esztétikus mozgást igénylő pársjátékokkal, valamint bonyolultabb mozgást igénylő játékokkal ismerkednek meg.

Különböző stílusú zenére egyszerűbb táncos lépéseket járnak.

A tevékenység szervezeti formáinak változatos biztosítása

Óvodánkban a zenei nevelés szervezeti formája kötött illetve kötetlen jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos formában szervezzük. Ezzel a formával a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk dolgozni. A csoportokban kialakítunk egy olyan állandó helyet, ahol a különböző ritmusjátékos- és gyermek népi hangszereket valamint az énekes játékokhoz szükséges eszközöket tartjuk.

A kötött jellegű szervezett énekes játékokat a teremben (zene szobában), de a szabadban is vezetjük, így az önfeledt játékot nem zavarják a képességfejlesztési feladatok.

A zenehallgatást mindannyian különböző tevékenységekhez kapcsolva tervezzük. A nap egyes szakaszaiban délelőtt és délután is lehetőséget teremtünk arra, hogy zenét hallgathassanak és nézhessenek a gyermekek. Programunkhoz az egyes ünnepkörök hangulatának megfelelő hangverseny, táncház kapcsolódik, amelyeken mellettünk, zenét értő szülők, volt óvodásaink és zeneiskolások vesznek részt.

Anyanyelvi nevelés feladatai

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni
- Élvezettel figyelnek a zenehallgatásra
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat
- Tisztában vannak egyszerűbb zenei fogalmakkal
- Érzik az egyenletes lüktetést és a mondókák és énekek ritmusát
- Önállóan használnak egyszerűbb ütőhangszereket éneklés kíséretére is
- Tudnak ritmust, mozgást és dallamot rögtönözni
- Tudnak egyszerűbb tánclépéseket utánzással járni
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével tervezzük

9.3. Vers, mese

A tevékenység célja:

- A nyelv szépségének kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- Az óvodáskorú gyermekek szemléletmódjának és világképének kialakítása, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.
- A mesék valamint a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolóok, versek erejükkel, hangulatukkal, ritmusukkal a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítésével alkalmat, erős alapot adnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
- A szülők nevelési szemléletének formálása, interkulturális nevelés megvalósítása valamint a magyar gyermekköltészet népi és dajkai hagyományok ápolása.

Feladataink:

- A 3-6-7 éves gyermekeknek megfelelő irodalmi anyag igényes összeállítása
- A tevékenységhez szükséges feltételek és a 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás)
- A nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a gyermekek nyelvi képességének-életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő - fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal és bábozással
- A gyermek érzelmi- értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének megalapozása
- A megfelelő viselkedésformák, emberi kapcsolatok, érzelmi viszonyok feltárása a különféle mesék által
- Elkészítjük vers és mese tárunkat az év során megismert irodalmi művekből
- A különböző multi és interkulturális környezetből jövő gyermekek hagyományainak, irodalmi alkotásainak megismerése

A 3-6-7 éves gyermekeknek megfelelő irodalmi anyag igényes összeállítása

A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít. Mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Mindig többről szól, mint amit szavakkal kimond. Ezért tartjuk fontosnak az igényes válogatást, amely a mi feladatunk.

"A meglévő esztétikai élményt csak a művészeti értékű irodalmi alkotások biztosítják" [5].

Ennek megfelelően az irodalmi mű választásában mindig szem előtt tartjuk a pedagógiai, pszichológiai, módszertani szabadság érvényesülését.

Válogatásaink gerincét a magyar népmese kincs megismertetése adja. A népi mondókák ritmusok, népmesék minden korosztálynak bőséges kínálatot nyújtanak, de a klasszikus és a kortárs irodalmi művek közül is válogatunk.

A 3-4 éves gyermekek versanyagát mondókákból ritmikus zenei hatású játékos versekből állítjuk össze. Ebben a korban, de legfőképpen a beszoktatás ideje alatt nagy jelentőségű a testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítése. A ringatók, hintáztatók, lovagoltatók, simogatók, tapsolók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre. A meghitt együttlétek alatt érzelmi kötődést alakíthatunk ki.

"Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik" [5].

Válogatásunkban szerepelnek egyszerű mondókamesék, halmozó láncmesék. Rövid, rögtönzött történeteket is mesélünk, amelyek a gyermekek életéről, tevékenységeikről szólnak.

A **4-5 éves** gyermekek meséit már a többfázisos szerkezetű állatmesék, az egyszerű szerkezetű tündérmesék, népmesék, refrénekkal tagolt verses mesék valamint az általunk kitalált történetek alkotják. Válogatásainkban helyt kapnak a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a mondókázás anyagát a mondókák, névcáfólok, halandzsa szövegű kiolvasók, vidám, humoros szövegű rövid versek, mai magyar költők ritmusélményt nyújtó versei adják.

"Az **5-6-7 éves** kor a mesehallgatás igazi ideje" [5].

A nekik szóló mesék, történetek már a tágabb környezetről is szólnak. Képes mese és vers-tárunkban megtalálhatók a bonyolultabb, tréfás állatmesék, a klasszikus tündérmesék, amelyek a népmesék és műmesék köréből kerülnek ki. A gyermekek ebben a korban a folytatásos elbeszéléseket, meseregényeket is szívesen hallgatják.

A gyermekek versanyagát többszakaszos népi mondókákkal, refrénekkal tagolt vidám, táncos ritmusú versekkel gazdagítjuk. Nagy magyar költőink versei is helyet kapnak válogatásunkban.

A nagycsoportos gyermekekkel olyan közmondásokat, szólásokat is megismertetünk, amelyeket a környezetünk is gyakran hangoztat.

Ebben a korban már lírai verseket is betervezünk, mert a gyermekek már megérzik a költői képek érzelmkifejező erejét. Arra törekszünk, hogy a kiválasztott versekkel, mesékkal megerősítsük a gyermekek környezet iránti szeretetét, egymás iránti megbecsülését, a néphagyományok ápolását és az évszakok szépségét.

A kiválasztott meséket, verseket a tanév elején sorba rendezzük. Természetes rend az évszakok rendje, ehhez csoportosítunk. Az így sorba rendezett meséket, verseket, mondókákat mindig a pillanatnyi helyzethez tudjuk kapcsolni.

A tevékenységekhez szükséges feltételek és a 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás)

A mesélés naponta ismétlődő tevékenység óvodánkban. Nem maradunk a foglalkozási kereteken belül. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés vagy az elalvás előtti mese között. Mindkettő fontos a maga helyén és idején. A lényeg az, hogy minden nap meséljünk valamilyen formában.

A mesélés verselés, mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik, a gyermekek kezdeményezéseire vagy a mi ösztönzésünkre.

Nagyon fontosnak tarjuk a fejből mondott mesélést, hogy a tekintet, mimika, hanglejtés fokozza a meseélményt.

A délutáni pihenés megkezdésekor minden nap mesélünk, énekelünk, verselünk, gyakran ezeket egymásba is fűzzük.

Többféle lehetőséget teremtünk a vidám rigmusok korai megismertetésére. A gyermekek velünk együtt, sokszor ismételve az állathívogatókat, altatókat, a napi tevékenységeinkhez, egy-egy élethelyzethez, természeti jelenséghez kapcsolódó mondókákat, kiolvasókat, rövid versikéket.

A gyermekeket az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk hozzá a mese figyelmes végighallgatására."A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának." Mesélésünk alkalmával a kiscsoportos gyermekek magukra

öltik a mese egyszerű jellegzetes jelmezeit, fejdíszzeit, úgy figyelik a mesét. Ezt követően már egyszerű mozgásokkal, az állatok hangjának utánzásával jelenítik meg a szereplőket. Így kapcsolódnak be a mese eljátszásába.

Rövid improvizált jelenetek bemutatásával, amelyek többnyire állatokról, a gyermekek mindennapjairól szólnak, ismertetjük meg őket a bábokkal. Ebben az életkorban ezek egyszerű sík, ujj és fakanálbábok. A vers, mese, dramatikus játékokhoz csak egyszerű jelképes kellékeket használunk, amik elősegítik a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását. Óvodánkban az óvónők és a nagycsoportos korú gyermekek bábozni, dramatizálni szoktak a kisebbeknek, amely kedves színfoltja szokott lenni ünnepeinknek, rendezvényeinknek.

A 3-4 éves gyermekeket 10-12 mondókával, rövid versikével, 10-14 új mesével ismertetjük meg a nevelési év során.

A 4-5 éves gyermekekben már kialakul a mese, a vers iránti szeretet. Igénylik izgatottan várják, hogy meséljünk nekik. Játékukban mind gyakrabban előfordul, a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, kiolvasók ismételtetése. Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében a mese mondanivalóját egy-egy közmondással is megerősítjük.

A gyermekek a mi segítségünkkel jelenítik meg a meséket, verseket. Arra ösztönözzük őket, hogy saját élményeiket, maguk által kitalált történeteket is próbáljanak megjeleníteni akár dramatikus eszközökkel, akár bábokkal, ábrázolással. Segítséggel fejezzék be az általuk megkezdett mesét vagy bábjátékot. Az önkifejezés egyik módjává válik így.

A kiscsoportban már megismert bábfajták mennyiségét növeljük úgy, ahogy a korosztálynak megfelelő mesék szereplőinek száma is növekszik.

A 4-5 éves gyermekekkel 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset, 10-14 új mesét ismertetünk meg.

5-6-7 éves korban is minden adandó alkalmat megragadunk a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. 4-5 új kiolvasóval gazdagítjuk e korosztály mondókarepertoárját.

A 15-20 új vers bemutatása a gyermekek élményeihez, élethelyzeteihez, tevékenységeikhez, ünnepeinkhez, jeles napokhoz kapcsolódik.

A gyermekeket nem szavaltatjuk kórusban, kerüljük az éneklő hanglejtést. Ügyelünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

Ebben a korban már az egyszerű meséket önállóan tudják dramatizálni, bábozni. A mesék dramatizálása, bábozása nagyszerű lehetőség a közös élményszerzésre, az együttműködés készségeinek alakítására. Megismertetjük őket a kesztyűbáb használatával, amely minden esetben a gyermekek kézméretére van készítve.

A délutáni csendes pihenők alatt folytatásos meséket, meseregényeket olvasunk a gyermekeknek. Próbálkozzanak az általuk megkezdett mese befejezésével, új mesék, történetek kitalálásával. A közösen kitalált meséket a "mi mesénknek" nevezzük el.

A gyermekek próbálják meg kifejezni a mese cselekményét mozgással, mimetikus játékkal.

A meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján olyan közmondásokat keresünk, amelyekkel meg tudjuk erősíteni a mese vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját. A nagyobb gyermekeknek 15-20 új mesét mesélünk a nevelési év folyamán.

Ahhoz, hogy az óvodai évek alatt tanult mondókákat, verseket, dramatikus és bábozásra alkalmas meséket ne felejtsek el a gyermekek, képes "mesetárat", "lemezjátsszót" készítünk már kiscsoporttól kezdve.

A mesetárba vagy a lemezjátsszó lemezeire egy-egy vers, mese jellegzetes jegyéről készült rajzot, képet helyezünk, amelyről a gyermekeknek eszébe jut az irodalmi mű. A nagyobb gyermekek már maguk is elkészíthetik ezeket a rajzokat. Így saját maguk is fel tudják eleveníteni, gyakorolni tudják a már tanultakat.

Míg a kiscsoportban a dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges kellékeket, eszközöket mi óvónők készítjük el a gyermekek között, addig a nagyobb csoportokban már arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy maguk készítsék el ezeket a "kincses láda" mélyén rejlő anyagokból, eszközökből.

A meséléshez megfelelő helyet, hangulatot kell teremtenünk csoportszobánkban. Minden csoport maga alakítja ki a szimbólumrendszerét, amellyel a mesélés megkezdését jelzi. Ez lehet akár zenei szignál, mesepárnák elhelyezése a mesemondó kuckóban, a függöny elhúzása, stb. Amikor minden gyermek megérkezett, kényelmesen elhelyezkedett, csak akkor kezdjük el a mesét. A nyugodt csoportlégtér biztosítása, hogy azok a gyermekek is részesei legyenek a mesének, akik valamilyen játéktevékenységet folytatnak, s látszólag csak külső hallgatói a mesének. A mese végeztével "visszabontjuk" a szertartást. Széthúzzuk a függönyt, feltekerjük a meseszőnyeget, a gyermekek csendíthetnek az ezüstcsengővel, máshová tesszük a virágot, énekelhetünk, zenélhetünk egy kicsit.

Gyermekeink bábélményét gazdagítjuk az évről-évre visszajáró bábművészek színvonalas előadásaival is.

Óvodánkban a mesélés és verselés szervezeti formája a kötetlenség és minden nap megjelenik tevékenységrendszerünkben. Egy-egy új mesét egy héten keresztül, egy-egy héten minden nap elmeséljük a gyermekeknek. A nagyobb csoportokban azonban szervezett keretek között teremtünk lehetőséget egy-egy irodalmi élményt nyújtó foglalkozásra.

A nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a gyermekek nyelvi képességének - életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő - fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal, bábozással

Az anyanyelvi - kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelő munka minden területét, jelen van a nevelési folyamat legapróbb mozzanataiban is.

A nyelvi kultúra alapjainak lerakása a mi mesélésünkkel, versmondásunkkal kezdődik, amelynek példaértékűnek kell lennie, hiszen a gyermekek azt igyekeznek utánozni. Nyelvtanilag helyes, tiszta beszéddel, ejtéssel, megfelelő artikulációval, mimikával tolmácsoljuk az irodalmi alkotásokat. Olyan óvodai légkört igyekszünk teremteni, ahol minden "kinyílik" - az érzélem, a képzelet, az érzékek, kíváncsiság, s beszédkedv. Azt akarjuk, hogy a gyermekeink bátran beszéljenek, kérdezzenek, meséljenek, hogy képesek legyenek szorongásaikat leküzdeni, megszabaduljanak gátlásaiktól. Ebben nagy segítséget nyújt a mesélés, verselés, dramatizálás és bábozás.

Az óvoda tevékenységgel gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. Ilyen körülmények között a gyermekek szívesen és gyakran beszélnek. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, de a hétfői napokon erre külön is tekintettel vagyunk, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el a gyermekek.

Figyelünk arra, hogy gyermekeink mindig, mindenre választ kapjanak. Nem vesszük el a gyermekek kedvét az állandó javítgatásokkal és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédétől. Dicséreljük és buzdítjuk a bátortalanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérjük. Figyelünk arra a gyermekekre, amelyek beszédhibával, beszédgátlósossággal, beszédbeli elmaradottsággal küzd. Szükség

esetén szakember segítségét kérjük. Óvodánkban heti három alkalommal logopédus foglalkozik az arra rászoruló gyermekekkel.

A mondókák, versek ismételtetése jó alkalom a nyelv gyakorlására, tanulására. Segítségükkel tisztítható a magán és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei.

A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg, ezáltal gyarapszik szókincsük.

A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, a gyermekek kommunikációs képességeinek fejlesztésére. Ilyen helyzetekkel tanítjuk a gyermekeknek a köszönést, bemutatkozást, megszólítást a felnőttek és gyermekek körében, a véleménynyilvánítást, az élmény alapján történő elbeszélést, mesebefejezést, a személyi adatok közlését, valamint a legalapvetőbb óvodai illemszabályokat.

A légzéstechnika, ajakartikuláció, gyorsasági-, időtartam-, belső hallást fejlesztő gyakorlatokkal fejlesztjük gyermekeink helyes kiejtését.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek fogékonnyá válnak az irodalmi élmény befogadására, várják és igénylik a mesélést
- Szívesen mondanak spontán módon is mondókákat, verseket, meséket, hozzájuk tartozó játékok szövegeit, és ismerik mozgásait
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kisebb csoportosainak, és a maguk szórakoztatására is
- Kapcsoljanak ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalomhoz
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset, amelyet önállóan is megpróbálnak elmondani
- Ismernek 15-20 mesét, megjegyzik azok legfontosabb elemeit (szereplők, események), megnevezik azokat
- Tudnak mesét, történetet önállóan befejezni, kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni
- A mese, vers hatása jelenjen meg játékaikban, rajzaikban, beszédükben
- Tisztán, érthetően az életkor megkívánta fejlettségi szinten beszéljenek
- Tudnak könyvben kép alapján tájékozódni, óvják a könyv állagát
- Képesek a koruknak megfelelő színházi előadás cselekményének követésére
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek képesek egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően verseket, mondókákat, meséket elsajátítani

9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja:

- Az ábrázolás különböző fajtái általi személyiségformálás valamint a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel és esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés
- A gyermek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése
- A gyermek képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása
- Helyes eszközhasználat és különböző technikák elsajátítása változatos módszerekkel

Feladataink:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése az óvodai élet mindennapjai során
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
- Megismertetni a gyermekeket az ábrázolás különböző fajtáinak technikai alapelemeivel és eljárásaival, eszközök használatával és a különböző anyagokkal egyaránt
- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjének valamint képességének megismerése kapcsán a tevékenység tudatos alakítása
- A különböző multi és interkulturális környezetből jövő gyermekek hagyományainak, művészetének megismerése

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése az óvodai élet mindennapjai során

Rugalmas napirendünk bármikor lehetőséget ad a gyermekeknek az alkotó tevékenységre. Ehhez méretekben, minőségben megfelelő eszközöket biztosítunk. Óvodánkban az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum dominál.

A szükséges eszközök elérhető helyen vannak, azok látványa már önmagában is motiváló, kipróbálásra, használatra kínálkoznak a kíváncsi gyermekek számára.

Csoportszobáinkban az alkotó-alakító tevékenységhez a megfelelő hely olyan tér, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotni vágyók köre. A munkaasztalt úgy alakítjuk ki, hogy maximum 6 gyermek egyszerre, kényelmesen elférjen. A tevékenységhez olyan légkört teremtünk, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotó munkába. Mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlődési ütemét. Úgy és annyit tevékenykedjenek, ahogyan és amennyit kedvük van. Ezért a tevékenységükhöz elegendő időt is biztosítunk. A gyermekekkel megismertetjük a tevékenységükhöz használható anyagok és eszközök tulajdonságait, a velük való bánásmódot. A biztonságos kezelést, a különböző technikákat egyenként mutatjuk meg a gyermekeknek. Kreatív fantáziájukat sokszínű, érdekes tevékenységekben bontakoztathatják ki: festés, rajzolás, mintázás, szövés, fonás, varrás, nemezelés, gyöngyfüzés, hajtogatás, batikolás, vágás, ragasztás.

Művészi és népművészeti alkotásokkal is megismertetjük gyermekeinket.

Lehetővé tesszük, hogy mindazt a "kincset", amit a gyermekek a természetben gyűjtögettek, alkotó-alakító tevékenységükhöz felhasználhassák. Például csiga-házak, kagylók, kavicsok, ágak, termések, madártollak stb.

Gyermekeink a festéshez, agyagozáshoz "apainget" használnak.

Az elkészült munkákat a hallban helyezzük el, hogy a szülők is megcsodálhassák nap mint nap. A kész alkotásokat megőrizzük, dossziékban gyűjtjük, majd esztétikus formába kötve a szülőknek adjuk. Arra ösztönözzük őket, hogy otthon is tovább őrizzék, örüljenek neki.

A mi ízlésünk, mint modell, követendő példaként hat a gyermekekre. Ezért arra törekszünk, hogy mértéktartóak, ízlésesek legyünk a csoportszoba színvilágának, dekorációjának kialakításában. Dekorációink, eszközeink nagy mértékben természetes anyagokból készülnek a néphagyomány ápolását tükrözve.

A csoportszobák külső megjelenésében is tükrözik az évszakot, a gyermekek speciális érdeklődését, a játéktevékenység témáinak alakulását, a közelgő ünnepeket, jeles napokat.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése

Az óvodába kerülő 3-4 éveseknek lehetővé tesszük, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Alkotó-alakító tevékenységük szervesen beépül játékukba, ebben az időszakban manipulálásuk nem más, mint a gyakorló játék egy fajtája.

Ebben az életkorban kezdjük el az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítását. Együtt gyönyörködünk alkotásaikban, a mű és népművészeti szépségekben.

A tevékenység körét a képkialakítás, a plasztikai munkák és az építés alkotják. Feladatunk ebben az időben a technikák alkalmazásának pontos megtanítása, gyakoroltatása, illetve annak figyelemmel kísérése, hogy időről-időre változatos sorrendben minden eszköz újra kézbe kerüljön.

Tervező munkánk során a képkialakító tevékenységek technikáit, eszközeit tervezzük meg. A szándéktalan firka, és a látszólagos forma-firka időszakában témát nem tervezünk. A gyermekeknek lehetőséget adunk élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra.

A képkialakítást megjeleníthetik festéssel, ceruza, zsírkréta, filctoll rajzzal, krétarajzzal táblára, aszfaltra, tépéssel, vágással, ragasztással agyagba, homokba, hóba karcollással, különböző nyomhagyásokkal. Mobilképeket hozhatnak létre színes fonalából filctáblára. Megismertetjük a gyermekekkel a vékony és vastag ceruzát, filctollat, ecsetet. Használatuk során megfigyelgetjük nyomhagyásuk közötti különbséget. Észre vétetjük a különböző vastagságú papírlapok tulajdonságait. A vastagabb papírlapot könnyebben tudják vágni, mint a vékonyat, de a vékonyabból könnyebb hajtogatni, könnyebben alakítható, mint a vastagabb. Eltérő nagyságú és színű papírlapokat is biztosítunk az alkotó-alakító tevékenységekhez.

Segítjük a gyermekek "képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendelésével". A firkából kilépő, valamint ábrázolni kezdő gyermeket egyénileg segítjük a továbblépésben, de fokozatosan figyelünk igényeire, engedjük szabadon próbálkozni.

A gyermekek tetszés szerint vehetnek részt a plasztikai alakításokban. Plasztilin-, só-lisztgyurmák, agyagot használunk e tevékenységükhöz. Az anyagok alakíthatóságát nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépve, karcollva ismerhetik

meg. Alakításaikhoz a természet kincseit is felhasználhatják. Biztosítjuk és engedjük a mindennapi gyurmázás lehetőségét.

A 3-4 éves gyermekeket megismertetjük az építések során a különböző tárgyak formáival, alakzataival, térészlelésüket is fejlesztve ezáltal. Azzal, hogy mindig megkérdézzük, "mit készítettél?", arra szoktatjuk gyermekeinket, hogy bátran beszéljenek alkotásaikról, s együtt örülünk a létrehozott produktumoknak. A kézi munka adta lehetőségek közül megismertetjük a gyermekeket az olló, a ragasztó használatával, egyszerű papírhajtási technikákkal, egyszerű fonással.

Már kiscsoportban kialakítjuk az alkotó-alakító tevékenység elkezdéséhez, a különböző technikák alkalmazásához, a munka befejezéséhez kapcsolódó szokásokat-szabályokat, egészségügyi-tisztálkodási teendőket.

4-5 éves korban a gyermekek alkotó-alakító tevékenységét bővítjük. A megjelenő szándékos képkialakító tevékenységet élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával segítjük. Folyamatosan olyan élményekhez juttatjuk a gyermekeket, amelyeket megfigyelések, tevékenységek, vizsgálatok alapján szerezhettek, így elősegítve a környezetsztétikai érzékenység fogalmát. Rajzaikban már jelenjenek meg az emberábrázolás, a környezet, a tárgyak, a cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. Az alkotások finomabb kidolgozásához ceruzát, krétát, filc és rostirónt, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket biztosítunk. A képkialakításhoz színes papírt, spárgát, fonalat, textilt, terméseket, faleveleket használnak.

A gyermekek megpróbálják a tanult technikákat ötvözni. Ösztönzésünkre játékuhoz kellékeket, alkalmi ajándéktárgyakat készítenek. Felhasználhatnak különböző formájú textilt, terméseket, bőrdarabokat, gallyakat a plasztikus formák létrehozásához.

Az építés során a variálják a teret, az építés lehetőségeinek részletezését. Ehhez pl.: nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat biztosítunk. Arra szoktatjuk gyermekeinket, hogy segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában.

Segítjük a gyermekek befogadó és alkotó képességeinek fejlesztését, megteremtjük a feltételeit annak, hogy az egyszerű odafordulástól az ámuló rácsodálkozásig jussanak el.

Az 5-6-7 éves gyermekek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve segítjük képi, plasztikai és környezetalkalításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.

A képalakítás során a gyermekek gyakran alkotnak közös kompozíciót. Gazdagítjuk a technikai megoldásokat és az eszközlehetőségeket, pl.: a batikok, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkarok, lenyomatok, makettek, márványozás stb. alkalmazásával.

Ebben az életkorban a saját élményeken alapuló cselekményes témákban a megjelennek a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolása is. A gyermekek a képalakításhoz egyre eredetibb megoldásokat használnak, a formákat, színeket egyéni módon jelenítik meg. Mindig lehetőségük és alkalmuk van az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra.

A gyermekek plasztikai munkájában is megjelenik a közös térbeli, többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, énekes játék, állatkert, baromfiudvar stb.

Használják az egyszerű szövőkeretet, megismertetjük őket különböző szövő-, fonó-technikákkal, bonyolultabb gyöngyfüzési módokkal, hímzéssel, nemezeléssel.

A nagyobbakban már kialakul az ajándékkészítés igénye, elsősorban ünnepekhez kötötten szüleik, az óvoda legkisebbjei, felnőttjei részére. Egyre gyakrabban élik át az ajándékozás örömeit.

Segítjük a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. A szülők bevonásával gyűjtjük az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat (nád, gyékény, szalma, rafia, kukoricacsuhé, csutka, textil, fonal stb.).

Segítséget adunk a környezetalkalító, díszítő munkájuk megtervezéséhez. Bevonjuk őket az óvoda, csoportszoba szépítésébe. Ötletek adásával segítjük a gyermekeket abban, hogy az

építés során nagyobb méretű elemekből térben állítsanak össze kuckót, búvóhelyet, várat stb. A térbeli tapasztalatok segítik az eredeti megoldások kivitelezését is. A gyermekek teljesen önállóan készítik elő minden anyagot, eszközt az alkotó tevékenységhez. Lehetőséget biztosítunk a megkezdett tevékenységek akár több napon át történő folytatására is.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Egy héten egyszer tudatosan irányított mikrocsoportos, kötetlen formájú tevékenységet szervezünk mindhárom korcsoportba. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy minden gyermek megalkothassa saját az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését.

Főleg a nagyobbakkal szervezünk néhány együtt alkotási alkalmat, ami lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek egymástól is inspirációt kapjanak.

A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a séták, kirándulások során átélt közös élmények, ünnepek, jeles napok, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei, egy-egy közösen megnézett bábelőadás. Ezek érzelmileg közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat.

A nyelvi, képi formai ábrázolás együttes alkalmazásával adunk lehetőséget a gyermekeknek az élmények, események érzések többféle úton történő kifejezésére. A családokkal közösen figyelemmel kísérjük az évszakok változásait, a jeles napok váltakozásait, majd a különféle ábrázolótechnikák alkalmazásával díszítjük csoportszobáinkat illetve az óvodát.

Az anyanyelvi fejlesztés feladatai:

- Beszéd mellett az ábrázolás egy újfajta önkifejezési móddá, közlő nyelvvé válik. A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, gondolataikat, szűkebb és tágabb környezetükből származó ismereteket
- A gyermekek alkotásaira jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása
- Örömmel, saját kezdeményezésükre is ábrázolnak
- Örülnek az egyéni és közösen elkészített kompozícióknak
- Plasztikai munkáik egyéniek, részletezőek
- Az eszközöket készségszinten használják
- Téralakításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek
- Meglátják környezetükben az esztétikai értéket, rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne
- Szívesen dolgoznak újszerű, természetes anyagokkal, szívesen fogadják az új technikai megoldásokat
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról
- Önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított technikák közül és a természet kincseit felhasználva tudják céljukat kreatívan megvalósítani
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével tervezzük

9.5. Mozgás

A tevékenység célja:

- Rendszeres egészségfejlesztés, mely során a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése a gyermekek szabad mozgásának megőrzésével történik
- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában
- A gyermekek finommotoros mozgáskészségének elsajátíttatása, kondicionális képességeinek (erő, gyorsaság, állóképesség), és koordinációs képességeinek (téri tájékozódás, egyensúlyozás, izomérzékelés, ritmusérzék, reakcióképesség) intenzív fejlődésének elősegítése
- Az egészségnevelés, egészségmegóvás
- A mozgás biztosítása változatos helyszíneken történjék

Feladataink:

- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagítása
- Az óvodáskorú gyermekek teherbíró képességének fejlesztése valamint a helyes testtartás elsajátíttatása a mindennapi tevékenységek és a mindennapos testmozgás alkalmával
- A 3-6-7 éves korban tervezhető sokszínű és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásfejlesztő játékok összeállítása
- A különböző szervezeti formák és változatos helyszínek biztosítása a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében napi szinten történjék
- Szabad mozgástevékenységek megszervezése az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve
- A különböző kooperációs játékok megismertetése változatos helyszíneken, de legfőképpen a szabad levegő nyújtotta lehetőségek kihasználásával
- A különböző multi és interkulturális környezetből jövő gyermekek hagyományainak, táncainak, megismerése.

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása

Gyermekeink nagymozgásának fejlesztésére jó lehetőséget biztosít óvodánk udvara és a tornaszobánk, ahol sokféle mozgásfejlesztő eszköz áll rendelkezésünkre.

Irányított mozgástevékenységek szervezésével, a megismert mozgásformákat gyakorolhatják gyermekeink.

A mozgásos tevékenységek és az eszközök megválasztásánál figyelembe vesszük gyermekeink életkorát, fejlettségi szintjét, a csoport összetételét.

A 3-4 éves korosztálynál a fő hangsúlyt a nagymozgások fejlesztésére fektetjük. A testséma fejlesztés a testrészek megérintésével, megnevezésével és a testrészekkel végrehajtott mozgások által érvényesül.

Természetes mozgásokkal (járás, futás, ugrás, szökdelés), az utánzó mozgásokkal, támaszgyakorlatokkal (kúszás, csúszás, mászás) ismertetjük meg gyermekeinket.

Labdagyakorlatokkal (gurítás, dobás, elkapás stb.) ismerkednek meg.

Egyszerű fogó-, futójátékokat tanítunk.

Ebben az életkorban nincs még kialakult szabálytudat, beleélik magukat az adott játék valamelyik szerepébe (cica, nyuszi, csibe, róka stb.).

A futójátékok tanításával a gyermekek helyzetfelismerését és az irányváltásra való képességüket fejlesztjük.

4-5 éves korban nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése, a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése. Kézi szereket biztonságosabban használják, egyre pontosabban hajtják végre a mozgásos feladatokat (célba dobás, akadályon át, fel- és lelépés, ugrásgyakorlatok, támaszgyakorlatok stb.). Megismerkednek a guruló átfordulással, mint új mozgással.

A futó-, fogójátékokat a reakciógyorsaság, a társakkal való együttmozgás, együttműködés, a szabályokhoz való alkalmazkodás, az egyensúlyozás fejlesztése érdekében tanítjuk.

Egyszerű sorversenyek tanításával a figyelem összpontosítás és akarati tulajdonságok fejlesztését segítjük elő.

5-6 éves korban az észlelés, az alaklítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása a fő feladatunk. Gyakran tervezünk kisebb testrészekkel végzett mozgásokat. A támaszgyakorlatok és a kézi szer használata segítik a kéz fogóizmainak erősítését.

Az ugrásgyakorlatokkal (sorozat -, távol -, magasugrás) az állóképességüket, gyorsaságukat, egyensúlyozó képességüket fejlesztjük. Gyakorolják az egykezes kislabda dobást, az alsó és felső dobást két kézzel (párokban is) .

Egyre több játékkal ismertetjük meg a gyermekeket. A futó-, fogó-, ügyességi játékok szabályai nehezülnek, a sor- és váltóversenyekkel bővülnek.

Az akarati tulajdonságokat (kitartás, önbizalom, önfegyelem, siker-kudarccs átélése, együttérzési képesség) fejlesztjük ezekkel a mozgásos játékokkal.

Mindhárom korcsoportban lábboltozat és gerincerősítő speciális gyakorlatokat tervezünk. Rendszeresen megmutatjuk a helyes mintát, igényeljük a mozdulatok pontos, esztétikus végrehajtását.

Szakképzett gyógytestnevelő foglalkozik az arra rászoruló gyermekekkel.

A családokat inspiráljuk a testmozgás mindennapos beiktatására, szabad levegőn történő mozgásra.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében

- Szabad mozgás biztosítása de. és du. játékidőben, csoportban és udvaron, séta, kirándulás alkalmával
- Heti 1 alkalommal mindhárom korcsoportban kötelezően szervezett testnevelés foglalkozást tartunk
- Mindennapi testedzés mindhárom korcsoportban. A játékot és a játékosságot, mint eszközt helyezzük előtérbe a mindennapi szervezett mozgásokban és a kötelező foglalkozásokban. Úgy állítjuk össze ezek anyagát, hogy frissítő, jó érzést, örömet jelentsen a gyerekek számára.
- Szabadban gyermekjátékokat és mozgásos játékokat is szervezünk.

Szabad mozgástevékenységek megszervezése

Csoportszobában és az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget és helyet a szabad mozgás biztosítására. A szervezett foglalkozások keretében megismert mozgásformákat zavartalanul gyakorolhatják gyermekeink a délelőtti és délutáni játékidőben. Biztosítjuk számukra a megfelelő eszközöket (füles nagy labda, body- roll henger, lépegető, karika stb.).

A szabadban a függések, mászások gyakorlására adunk lehetőséget (fa-, fém-, kötél mászóka, csúszda stb.). A gyermekek rendelkezésére állnak a labdák, karikák, ugrókötelek az udvaron és a teremben egyaránt.

Nyáron vízhez szoktatással, télen szánkózással, csúszkálással, tavasszal - ősszel népi-, és ügyességi játékokkal egészítjük ki a választható mozgásos tevékenységeket.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

- A mozgásformák megnevezésével a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, jó az állóképességük, kitartásuk
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyérzékük, összerendezett a mozgásuk
- Képesek a térbeli tájékozódásra, ismerik az irányokat
- Képesek a szabályok betartására az egyéni - és csoportos versenyjátékokban
- Esztétikusan, pontosan végzik a testgyakorlatokat
- Tudnak kitartóan futni, labdát vezetni, biztonságosan kezelik a használt eszközöket
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével tervezzük

9.6. Külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja:

- A 3-6-7 éves korú gyermekek érdeklődésének felkeltése, tapasztalatok szerzése a szűkebb és tágabb környezetéről, a néphagyományok és hagyományok, szokások, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése, ápolása
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása az emberi, a természeti és tárgyi világgal
- A környezettudatos magatartás és szemlélet kialakítása, a természeti és társadalmi környezet értékeinek megőrzése, védelme
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése az őket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggései iránt, az elemi okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása játékos formában cselekedtetéssel

Feladataink:

- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
- A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalat - és ismeretszerzés során.
- A különböző multi és interkulturális környezetből jövő gyermekek hagyományainak, szokásrendszerének valamint környezettudatos szemléletének megismerése
- Saját öko veteményes kertünk gondozás

A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

A környezettel való ismerkedés az életkor növekedésével egyre táguló, az ismeretszerzésben mélyülő folyamat. E tevékenység során segítjük a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejlesztjük értelmi képességeiket, cselekedtetjük őket.

"A gyermek a szűkebb környezetükben érzékeljék a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, az élet ritmikusságát" [5].

Az óvodába lépő gyermekeket az itt dolgozó felnőttek és gyermekek elfogadása, megszerettetése után az óvoda épületével, udvarával, majd szűkebb környezetével ismertetjük meg. Folyamatos megfigyelések során észre vettjük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit, állatait.

Élünk a komplexitás lehetőségével, az egyes tevékenységformák között. A matematikai nevelést, tapasztalatszerzést minden szituációban megjeljük. Eszközök, élő és élettelen tárgyak, berendezések egyaránt alkalmasak az azonosságok, különbözőségek felismerésére, a sorba rendezésre, számlálásra, matematikai műveletek végzésére.

Együtt gyűjtögetjük a természet kincseit. Az évszakokra jellemző képeket keresünk. nézegetünk. A gyűjtőmunkába a szülőket is bevonjuk. A közelben lakó csoporttársakat meglátogatjuk családjuk körében, beszélgetünk a család tagjairól. A környezetben megtapasztalás és cselekedtetés által szerzett élményeket minden esetben feldolgozzuk. A gyermek érdeklődésére és a családban szerzett tapasztalataira és hatásaira is odafigyelünk, alapozunk.

Megfigyeltetjük (tükör előtt), megneveztetjük saját és társaik testrészeit különböző testhelyzetekben is. Cselekvéseken keresztül mutatjuk be azok funkcióit. Beszélgetünk az orvos gyógyító munkájáról az orvosi vizsgálatok során, a betegségek megelőzéséről, a tisztálkodás fontosságáról, annak eszközeiről.

Az óvodát körülvevő utcákban történő rövid séták alkalmával megfigyeltetjük a kertekben található növényeket, állatokat. Megismertetjük őket az itt található üzletekkel (zöldséges, virágüzlet). A zöldségfélék, gyümölcsök, virágok, tulajdonságait érzékleteikkel is megtapasztaltatjuk.

A séták alkalmával gyakorolják a **3-4 évesek** a gyalogos közlekedés elemi szabályait.

Megfigyeljük a közlekedési eszközöket, 5-10 perces videó filmet nézhetnek az állatok életéről.

4-5 éves korban a gyermekek tapasztalat - és élményszerző sétáit az óvoda utcáján túl, annak környékének bejárásával szervezzük. Az előző korosztályban történő megfigyeléseket, a gyűjtőmunkák gazdagításával, differenciálásával bővítjük.

Évszaktáblát készítünk, melyen a gyermekek maguk jelzik azok szépségeit, jelenségeit, az időjárás változását. Ezt folyamatos megfigyelések kísérik. Megtanítjuk őket gyönyörködni az évszakok szépségében, megismertetjük őket az évszakra jellemző növény és állatvilággal. Maguk is keresik az időjárás és az emberek tevékenysége közötti összefüggéseket. Ágakat rügyeztetnek, hajtatnak, magvakat csíráztatnak. A gyűjtött terméseket segítségünkkel hasznosítják. Maguk gyűjtik a képeket az évszak albumba.

Ellátogatunk óvodástársaik családjához, családi fényképalbumokat nézegetünk. Tudják bemutatni családtagjaikat.

Tovább bővítjük a testrészek felismerését, megnevezését. A kéz jelölésével tanulják az oldaliságot.

Sétáink alkalmával megfigyelik a közeli kertek állat- és növényvilágát, a kerti munkálatokat. Udvarunkon, kirándulásokon történő „bogarászás” közben megfigyelik a bogárvilágot. Sétát teszünk a tágabb környezetünk megismerésére. Közben gyakorolhatják a gyalogos közlekedés szabályait, megfigyelik a természetet is. 10-15 perces videó filmeket néznek az állatok életéről.

5-6-7 éves korban gyermekeink sétáit, kirándulásait az óvoda tágabb környezetének megismerése érdekében szervezzük. Megfigyelik az évszakok szépségeit, színeinek árnyaltságát a növények fejlődési feltételeit. Önállóan gyűjtik a természet kincseit, képeket az évszak albumba, gazdagítják, gondozzák a természetsarkot. Ötleteik és önálló elgondolásaik alapján hasznosítják az összegyűlt terméseket. Önállóan rügyeztetnek, hajtatnak, csíráztatnak, segítenek a csoportszoba növényeinek átültetésében, gondozásában.

A családról szerzett tapasztalataikat, ismereteiket a fényképalbumok nézegetése kapcsán is bővítjük. Gyermekeink tudják pontos lakcímüket, születési évüket, szüleik foglalkozását. A testrészek ismeretét a részletezőbb pontos megnevezéssel, felismeréssel, domináns kéz tudatosításával, a testük elülső-hátulsó zónájának ismeretével bővítjük.

A gyermekek megismerkednek a felnőttek, elsősorban az óvodában dolgozók, és saját szüleik munkájával.

Az évszak tábla mellett megjelenik a napszak tábla is, melynek önálló használata során ismerkednek a napszakok elnevezésével, a hozzájuk kapcsolódó tevékenységekkel.

Ellátogatunk középületekbe is.

A gyalogos közlekedés mellett gyakorolják a közlekedési eszközökön való helyes utazás szabályait.

Megfigyeltetjük a környezetünkben élő állatok életmódját. A gyermekek egyszerű vizsgálódásokat végeznek növényekkel, vízzel, levegővel, talajjal stb.

Megismerkednek néhány közismert gyógyfűvel, mezei virággal, vadon termő növényekkel, téli időszakban gyógyteák ízével, illóolajok illatával.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A környezet tevékeny megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai tevékenység egészét. Fontos szerepe van a gyermekek nevelésében, hogy általa, a felnőttekkel együttműködő, kreatívan gondolkodó, érdeklődő gyermekeket neveljünk. A gyermekeket alkalmassá kell tennünk a megfigyelésre, elsősorban látni kell megtanítanunk őket. A megfigyelésekkel lehetővé tesszük, hogy a gyermekek maguk fedezzék fel környezetüket.

A témák megtervezésénél figyelembe vesszük óvodánk területi elhelyezkedését. A témakörök átölelik a többi tevékenységi területet is. Mozgásos játékokra, cselekvésre, érzékszervi megtapasztalásra épülnek.

A gyermekek fejlesztését mindhárom korcsoport esetében mikrocsoportban végezzük, közvetlen tapasztalat és élményszerző udvari megfigyelések, séták, kirándulások alkalmával. A spontán játékhoz kapcsolódva, az önkiszolgáló tevékenységbe építve, a velük történő beszélgetések során (séta, kirándulás, udvari tevékenység közben), legalább olyan hatékonyságot érünk el a környezet megszerettetése érdekében, mint a tudatos kezdeményezéseken, foglalkozásokon.

Hetente egy természeti- emberi- tárgyi környezeti téma megfigyelését tervezzük.

Az élmények egyeztetésére beszélgetések, a gyűjtemények közvetlen megnézése, az évszak albumok összeállítása adnak lehetőséget. Mindig a téma határozza meg, hogy mikrocsoportos, vagy az egész csoportra nézve kötelezően szervezett formában dolgozzuk fel azokat. Ugyanezen szervezeti keretek között oldjuk meg a teremben feldolgozásra kerülő témákat is. A csoportos kirándulások sem szűnnek meg, hisz a közös élményszerzés, az összetartozás érzésének erősítése érdekében nagyon fontosnak tartjuk.

A természet szeretetére neveljük a gyermekeinket, természet közeli élettel, példát mutatva számukra a környezet szeretetének bizonyításával. Felhívjuk figyelmüket annak értékeire, szépségeire, hogy milyen nagy az ember felelőssége természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából. Az a gyermek, aki szereti a természetet az gondoskodik is róla, amit szeretünk, azt óvjuk és védjük.

Arra szoktatjuk gyermekeinket, hogy a szemetet az arra kijelölt tartókba tegyék. Személyes példánkon keresztül a virágok, növények óvása, gondozása, természetes feladatukká válik. Védik és megfigyelik a bogarakat, állatokat. Óvodánkban a gyermekek gondozzák a fűvet, virágokat ültetnek, locsolnak, télen havat sepernek, gondoskodnak az itthon telelő madarokról. Ezeken a tevékenységeken keresztül hozzászoknak gyermekeink játszóterületük gondozásához, védelméhez, hogy ne törjék le az ágakat, ne tépjék le a virágokat, ne tapossák el a bogarakat, ne szemeteljenek.

Megfigyeltetjük velük a környezetet károsító jelenségeket, mint a füst, por, zaj.

A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során

Az anyanyelv fejlesztésének, a szókincs gyarapításának nagyon fontos területe a környezet tevékeny megszerettetésére való nevelés, mely átöleli az óvodai élet egészét.

Gyermekeink elsősorban a szűkebb természeti és társadalmi környezetről szereznek életkornak megfelelő tapasztalatokat, élményeket. Ezekkel bővítik az ismert fogalmak körét. Ezáltal folyamatosan fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességük.

A gyermekek kommunikációs fejlődésének legfőbb forrása a mi beszédünk, tevékenységünk. Viselkedésünk, viszonyunk a környezetünkhöz.

Kiegyensúlyozott, érzelem- és inger gazdag környezetet teremtünk, amiben minden gyermeknek a tevékenység és a kérdezés feltételei adottak. Csak ilyen környezetben képesek kiegyensúlyozottan fejlődni.

A beszélgetést kiemelt módszerként alkalmazzuk. A sok beszédhelyzet növeli gyermekeink beszédkedvét. Nagy gondot fordítunk arra, hogy a gyermekek megfigyeléseiket, tapasztalataikat szóban is megfogalmazzák. Jó kérdések segítségével, de önállóan megfogalmazzák élményeiket, máshol szerzett tapasztalataikat. Elmondják ismereteiket, kérdeznak, megvitatják a felmerülő problémákat velünk és egymás között is. Ezekre a személyes beszélgetésekre a mikrocsoportos tapasztalatszerzések adnak lehetőséget. A valós élethelyzetek megteremtésével lehetővé tesszük, hogy gyermekeink alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését, mint a kérdés, tudakozódás, üzenetközvetítés.

Lehetővé tesszük, a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek tudják lakcímüket, születési dátumukat, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét
- Az évszakok között különbséget tudjanak tenni, gyönyörködnek szépségeikben. Ismerik az egyes évszakok jellegzetességét
- Ismerik az óvoda környezetében lévő intézményeket, közintézményeket, azok feladatait
- Megnevezik a testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően
- Felismerik, megnevezik a napszakokat
- Ismerik környezetük növényeit, részt vesznek azok gondozásában
- Ismerik környezetük állatait, képről felismerik az erdei-, és vadállatokat
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a szárazföldön, vízben, levegőben közlekedő járműveket
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd
- Össze tudnak hasonlítani mennyiség, nagyság, forma szín szerint a tárgyakat meg tudják számolni legalább 10-ig
- Értik és helyesen használják a névutókat, követni tudják az irányokat
- Az óvónő kérdését gondolatát feladat adását megértik, követik
- Szívesen vállalkoznak a felvetett problémák megoldására
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével tervezzük

9.7. Munkajellegű tevékenységek

A tevékenység célja:

- A munka és munka jellegű tevékenységek fejlesztése a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák által
- Játékosan, cselekvő tapasztalással történő személyiségfejlesztés
- Közösségi kapcsolatok alakítása

Feladataink:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek feltételeinek megteremtése, biztosítása és azok tudatos pedagógiai tervezése, szervezése
- A munkaeszközök biztonságos használatának megtanítása,
- Közösségformálás, egyéni feladatvállalás segítése
- A gyermekek egyéni képességeinek, életkori sajátosságainak figyelembe vételével az örömteli és szívesen végzett aktív tevékenység alakítása
- A különböző multi és interkulturális környezetből jövő gyermekek hagyományainak, társadalmi normarendszerének megismerése

A különböző típusú munkajellegű tevékenységek feltételeinek megteremtése, biztosítása és azok tervezése

Az óvodás korban a munkajellegű tevékenységek a játékból, a cselekvő tapasztalásból bontakoznak ki. Óvodásaink a munkajellegű tevékenységeket elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. A munka jellegű tevékenység az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, hasznosságán túl esztétikai értéket is képvisel.

A kisebb csoportokban, kezdetben segítségünkkel, majd egyre önállóbban végzik gyermekeink ezeket a tevékenységeket.

Óvodánkban lévő munkatevékenységek a következők:

- Önkiszolgálás a testápolás öltözködés, étkezés alkalmával
- Alkalomszerű megbízatások
- Közösségért végzett munka, naposi munka
- Növények, a környezet gondozásával kapcsolatos tevékenységek

A munkafajták megtanítását a saját példamutatásunkkal, mintaadásunkkal kezdjük. Ez nagyon fontos a bemutatásánál, az eszközök használatának megismertetése során, és a munkafázisok sorrendjének megismertetése alkalmával.

A munkavégzés során úgy segítünk a gyermekeknek, hogy minél többször átéljék a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. Folyamatos konkrét, reális, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékeléseink segítségével a gyermekekben pozitív viszony alakul ki a rendszeres munkavégzéshez. Az önkiszolgálás során a gyermekek saját személyével kapcsolatos feladatokkal, annak sorrendjével segítségünkkel ismerkedik meg. Ilyenek a testápolás, öltözködés, saját személyükkel kapcsolatos igényesség, ruhájuk rendben tartása, megóvása, a kulturált étkezési szokások elsajátítása. E tevékenységek végigkísérik az egész óvodai életet és gyermekeink egyre nagyobb önállósággal végzik azokat.

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Ezt jól fejleszti a naposi munka, amit akkor vezetünk be, amikor a gyermekek már készségi szinten ismerik a munkafolyamat fogásait, menetét. Mindezt az önkiszolgáló tevékenységgel készítjük elő. Megerősítjük a naposi munka fontosságát és fokozatosan bővítjük a végezhető tevékenységeket az óvodáskor végéig. A legnagyobbak már teljesen önállóak a naposi munkában. Tevékenységükre a pontos, munkavégzés a jellemző. (megterítés, asztaltörlés, sepregetés stb.).

Az alkalmoszerű munkákba a legkisebbeket is bevonjuk. A nagyobbaknál a játékok helyrerakásával, a csoportszoba átrendezésével, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztásával, összeszedésével, öltöző és mosdó rendjének megőrzésével bővül. A legnagyobbak az alkalmoszerű munkákat önálló vállalkozás alapján végzik, melyek lehetnek környezetszépítő tevékenységek, játékok lemosása, polcok letörlése, babafürdetés és sütési előkészületek.

Az egyéni megbízások lehetőségeit is megtervezzük: üzenetek átadása, ajándékkészítés jeles napok előkészületeiben való részvétel.

A növénygondozással kapcsolatos teendőkre a kiscsoportosok be-bekapcsolódnak, majd az óvodáskor végére önállóan tevékenykednek. Ilyen feladatok a virágöntözés, élősarok gondozása, az óvoda udvarának gondozása, tisztántartása (söprögetés, gereblyezés), a veteményeskertek ápolása, őszi levélgyűjtés elszállítás, télen hólapátolás. Télen közösen gondoskodunk a madarak etetéséről.

Óvodánkban mindig a gyermekek fejlettségi szintje határozza meg az elvégzendő munkák mennyiségét és minőségét.

Az anyanyelvi nevelés feladatai

A munka jellegű tevékenységek során spontán beszélgetések kezdeményezése, beszédformák gyakorlása. A munkavégzéssel kapcsolatos fogalmakat, ok-okozati összefüggéseket megismertetése gyermekeinkkel, munkafolyamatok megnevezése.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A rájuk bízott feladatot önállóan, önként, szívesen hajtják végre
- Szeretnek közösen dolgozni, amely hozzájárul a társas kapcsolatok pozitív alakulásához
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendjére
- Önállóan, igényesen végzik a naposi teendőket
- Szívesen és örömmel vállalnak egyéni megbízásokat
- A munka által kitartóakká, türelmesekké válnak, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük
- Környezetükben élő növényeket-állatokat óvják, gondozzák
- A munkajellegű tevékenységek gyakorlása által, bizonyos cselekvések szokássá válnak
- Kialakul a munka iránti szeretetük
- Megbecsülik és tisztelik mások munkáját
- A sajátos nevelési igényű (enyhén értelmi fogyatékos) valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével tervezzük

10. Intézményünk kapcsolatrendszer

10.1. Óvoda-család

Arra törekszünk, hogy a szülők meglegedésére a családi nevelést kiegészítve neveljük, fejlesszük a gyermekeket. Érkezésük és távozásuk rugalmas, ily módon lehetőségük nyílik arra, hogy minél több időt tölthessenek családjuk körében. Nevelőmunkánkban a szülőket nevelő partnerként tekintjük. Ők tudnak legtöbbet gyermekeikről, ismerik igényeiket, szükségleteiket. Mi óvónők szaktudásunkat adjuk a gyermekek fejlesztéséhez.

Nevelésünk során fontos hangsúlyt kap a szabad játék, a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció, az erkölcsi tulajdonságok fejlesztésén túl a szokás és normarendszer megalapozása, a készségfejlesztés, pedagógiai intézkedések gyermeki személyiséghez igazítása, a gyermeki szükségletek kielégítése, és az is, hogy szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét.

Nevelésünk akkor lehet eredményes, ha összhangban van a családi neveléssel. Fontos, hogy a nemi sztereotípiákat ne erősítsük, segítsük a nemek társadalmi egyenlőségének fejlődését.

Jelentős szerepet vállalunk a szemléletformálásban pl: a családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében figyelem ráirányítás arra, hogy a gyermek szabadon kifejlesztheti személyes képességeit, szabad választási lehetőséggel bír anélkül, hogy szigorú nemi szerepek által meghatározott korlátozások vonatkoznának rá (kézműveskedő, főzőcskéző, babázó, lányokkal játszó kisfiú, építkező, autózó, szerelő, főleg fiúkkal játszó kislány).

Napjainkban végbemenő változások miatt azonban az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a tehetséggondozás feladata, valamint a családban felmerülő problémák orvoslása, hiányok pótlása, tanácsadás.

Korrekt partneri együttműködésre törekszünk. Folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket a gyermekek fejlődéséről. Megszervezzük az együttműködési formákat. Óvodánk nyitott, a szülők előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerhetnek az óvodai életbe. A jó együttműködés alapfeltételének a kölcsönös bizalmat tartjuk. A szülők maguk is megtapasztalhatják, hogy óvodai nevelésünk gyermekközpontú és befogadó, szeretjük gyermekeiket és tiszteletben tarjuk nevelési elveiket.

A rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadása érdekében szoros kapcsolattartás kialakítására törekszünk.

Kapcsolattartásaink formái:

- A beiratkozás előtti héten nyílt napot tartunk az érdeklődő családoknak, akik ily módon is betekintést nyerhetnek óvodánk egy délelőttiébe
- Beíratás többnyire az első személyes kapcsolat felvétele szülővel és gyermekkel egyszerre
- Első szülői értekezlet, csoportos szülői értekezletek megtartása alkalmával ismertetjük az óvodai életet, nevelési elképzeléseinket, egészségügyi, pedagógiai előadásokat tartunk, olykor meghívott szakemberrel
- Családlátogatások alkalmával megismerjük az egyes családok nevelési elképzeléseit, a gyermekek otthoni körülményeit, tájékozódunk a család nevelési elveiről, szokásairól, szerkezetéről esetlegesen felmerülő problémákról is képet kaphatunk. A bensőséges beszélgetések alkalmával tájékozódunk a gyermek családban elfoglalt helyéről.
- A beszoktatás valamint napi kapcsolattartás során a szülők, valamint családtagok információt szereznek és kapnak a gyermek hangulatáról, az új környezetről, a

szokásokról, a csoportról, óvodapedagógusokról, dadus nénik segítségéről, az óvodáról és annak munkájáról is

- Egyéni beszélgetések alkalmával tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről, a fontosabb eseményekről
- Fogadóórák
- Szülői értekezletek
- Nyitott az óvodánk előzetes időpont-egyeztetéssel a szülők betekintést nyerhetnek gyermekeik óvodai életébe
- Közös programokon vehetnek részt: családi-óvodai programok, Mikulás váró koncert, táncház, tavaszi hangverseny, gyermeknap, évváró, ballagás, kerti parti
- Kulturális rendezvényeink is nyilvánosak

Ezek a közös ünnepek jó alkalmat teremtenek arra, hogy a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyülhessen. Az óvoda vállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direktebb módszereit is (előadás, vitaindító, cikkek ajánlása, faliújságra helyezése). Az indirekt hatások mellett tudatos a szemléletformálás, a szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe környezettudatos magatartás fejlesztése.

A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása. A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycsere, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető plurális értékek beépítése az óvoda normarendszerébe.

A szülők közösségéből minden évben újra választjuk az őket képviselő vezetőséget (SZMK), akik év végén írásos véleményt adhatnak az óvoda és szülői ház kapcsolatáról. Megismerik az óvoda éves nevelési tervét, segítik a kapcsolattartást a szülőkkel és segítik rendezvényeink megszervezését. A szülők anyagi és egyéb hozzájárulásokkal támogatják alapítványunkat, amelyet a gyermekek fejlesztését szolgáló tárgyi feltételek megteremtésére alapítottunk.

10.2. Óvoda-bölcsőde

A távol lévő bölcsődével nehezebb a kapcsolattartás. Az Alapprogramnak megfelelően kapcsolatot alakítottunk ki egy közelebbi bölcsődével (Csibekas). A gyermekek megismerését, biztonságérzetük kialakulását az óvónők bölcsődei látogatásával segítjük. A gyermekek folyamatos átmenetét az óvodába a két intézmény összehangolt nevelési gyakorlatával kívánjuk biztosítani. Óvodai nyílt napjainkra mindig meghívjuk gyermekeink volt gondozónőit is, az ő meglátásukat valamint az intézményvezetők és munkatársaik véleményét is kikérjük munkánk hatékonyabbá tételéhez.

Kapcsolattartás formái:

Személyes:

- Tájékozódunk a bölcsődében folyó nevelésről
- Meghívjuk a bölcsődei gondozónőket óvodánk nyílt napjaira, rendezvényeinkre

Írásos:

Meghívók kiküldése

10.3 Óvoda-iskola

Nevelőtestületünk minden tagja fontosnak tartja az optimális feltételek biztosítását, közvetetten segíti a gyermekek iskolai közösségbe történő beilleszkedését.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Legfontosabbnak tartjuk, hogy a gyermekek számára az átmenetet minél zökkenőmentesebbé tegyük. A kapcsolattartásban arra törekszünk (nyílt nap), hogy a környező iskolák megismerjék azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük, fejlesztjük, hogy időben képesek legyenek iskolai tanulmányaik megkezdésére.

Együttműködési formák az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében:

- Óvodai rendezvényekre hívjuk az iskolák képviselőit, tanulóit- Mikulásváró koncert, karácsony, tavaszi hangverseny
- Szülői értekezletekre meghívjuk a leendő első osztályos pedagógusokat, hogy tájékoztatót adjanak a szülőknek
- A nagycsoportos gyermekekkel látogatást teszünk az iskolába, ahol megismerkedhetnek az első osztályosokkal és a tanítókkal
- Szakmai tanácskozásokon - Pedagógiai Napokon előadásokon veszünk részt
- A sajátos nevelési valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális szakemberekkel végzett pedagógiai munka mellett érhetik el a fentiekben leírt fejlettségi szintet.

Írásos együttműködés:

Meghívók kiküldése, konzultáció- gyermekek nyomon követése

10.4. Az óvoda egyéb kapcsolatai

- A **fenntartóval**, a Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzattal és annak irodájával – a Humánszolgáltató Irodával napi kapcsolattartásban vagyunk
- Az óvoda mivel részben önálló intézmény tagja a Gazdasági Ellátó Szolgáltatnak (GESZ)
- Az **egészségügyi szervek** közül folyamatosan tarjuk a kapcsolatot a védőnői hálózat alkalmazottaival, az óvodai védőnővel valamint az orthoped szakorvossal és asszisztensnőjével. Minden csoportban rendszeres szűrővizsgálatot bonyolítanak le. 5-6-7 évesek körében a mindenkori és aktuális törvényeknek megfelelően végeznek vizsgálatokat.

Szakmai szervezetekkel

- Budapest XVIII. kerületi Pedagógiai Szakmai Szolgáltató által szervezett tanfolyamokon és előadásokon részt veszünk, az itt megnyílt kiállításokat megtekintjük
- Rózsa Művelődési Ház, a Kondor Béla Művelődési Ház illetve a kerületben működő könyvtár kulturális eseményeiről is tájékozódunk, szívesen továbbítjuk a programokat a családoknak, hogy gyermekeik tevékenykedtetésében aktívan részt vehessenek

- Nevelési Tanácsadó Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal illetve a SOFI-EGYMI gyógypedagógusainak segítség adása a sérülés specifikus módszerek, technikák szakszerű megválasztása érdekében, a gyermekek fejlesztése érdekében konzultálunk
- Folyamatosan tartjuk a kapcsolatot a CSIBÉSZ Családvédelmi és Módszertani Központ munkatársaival
- A kerületben működő Esélyteremtő Műhely munkatársaival
- Továbbra is tartjuk a kapcsolatot a szociálisan rászorult gyermekek érdekében a Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltató Irodájával, a Gyámhatósággal, a Családsegítő Központtal egyaránt
- A Roma Nemzetiségi Önkormányzattal a családoknak nyújtandó segítség érdekében tarjuk a kapcsolatot

11. Sajátos feladataink

11.1. Gyermekvédelem

Óvodai gyermekvédelmi munkánkat alapvetően határozza meg a gyermekek védelme, a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megszüntetése, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység, a gyermek testi, szellemi, erkölcsi, anyagi érdekeit előmozdító szociális, jogi, egészségügyi és pedagógiai tevékenységek és intézkedések összessége.

A gyermek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (1997. évi XXXI. Törvény 14.§.)

Célunk:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, a gyermeki és emberi jogok érvényesítése
- Hátrány kompenzálás és esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek hozzánk. Fontos feladatunk egyéni sorsukkal való törődés, valamint biztosítani a gyermek alapvető szükségletét az érzelmi biztonságot, megteremteni a fejlődéséhez szükséges optimális légkört. Egész óvodai nevelésünket áthatja a prevenció. Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a gyermek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése.

Veszélyeztetettség fogalma: " olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza, " (1997. évi XXX. tv. A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról 5.§ n) pontja).

Hátrányos helyzetű gyermek az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője a gyermek három éves korában, legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott

tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

A halmozottan hátrányos helyzet megállapításához nyilatkozatot ad a szülő. A nyilatkozattétel önkéntes. A 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet 7. számú melléklete

Feladatunk:

- Óvodán belül a gyermekeket megillető gyermeki, emberi és szabadságjogokat biztosítani
- Egyéni sorsukkal való törődés, valamint biztosítani a gyermek alapvető szükségletét az érzelmi biztonságot, megteremteni a fejlődéséhez szükséges optimális légkört.
- Évenként feltárni azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik. Amennyiben szükséges szakember segítségét kérjük
- Minden esetben megkeresni azokat az intézkedési formákat, amelyek a legjobban segíthetik a problémák megszüntetését vagy enyhítését.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javasolni
- Biztosítani az egészséges, biztonságos óvodai környezetet
- A befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulást megadni, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése, biztosítani az egyenlő hozzáférést.
- Családlátogatások alkalmával anamnézis felvétele, a szülőkkel együttműködő kapcsolat kialakítására törekszünk
- Kapcsolattartás a kijáró fejlesztőpedagógussal, logopédussal, gyógytestnevelővel, pszichológussal, utazó gyógypedagógussal, a CSIBÉSZ Családvédelmi és Módszertani Központ, a Nevelési Tanácsadó Egységes Pedagógiai Szakszolgálat illetve a SOFI-EGYMI, Családsegítő Szolgálat, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat, a Gyámügyi Osztály valamint a Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltató Irodájának munkatársaival.
- A cigány etnikumhoz tartozó gyermekek differenciált fejlesztése
- Esélyegyenlőséget biztosítunk a nemzetiséghez tartozó gyermekek fejlesztésében
- Megteremtjük a lehetőséget az önazonosság megőrzésére, ápolására, erősítésére,
- Biztosítjuk az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét
- Az ének zenei képességek területén a tehetséggondozás megvalósítására törekszünk
- A baleset-elhárítással kapcsolatos védő-óvó intézkedések megtétele, betartatása
- A nevelés során figyelembe vesszük és biztosítjuk a vallásszabadsághoz való jogot
- Tiszteletben tartjuk a gyermek személyiségét és családja világnézetét, értékrendjét
- Szorgalmazzuk, elősegítjük a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekek rendszeres óvodába járását
- Elősegítjük az új óvodások beilleszkedését, befogadó nevelését
- Minden eszközzel segítjük a gyermek családban történő felnevelését
- Odafigyelünk a prevenció minden gyermekre történő kiterjesztésére
- Részt veszünk az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, szükség esetén, soron kívül is javasoljuk

A gyermekvédelmi felelős feladata még:

- Minden esetben a gyermek érdekeinek képviselése
- A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, adatszolgáltatás, környezettanulmány készítése, kapcsolattartás
- Információk és adatok az adatkezelési szabályzatban foglaltak alapján való kezelése
- Törvényi változások nyomon követése, óvodapedagógusok tájékoztatása
- A kerületben működő gyermekvédelmi szervekkel állandó kapcsolat megvalósítása, kommunikáció
- A gyermekvédelmi felelős évente a pedagógiai tervben jelölt időben beszámol munkájáról
- Az intézményen belül felmerülő problémákról folyamatosan tájékoztatja az intézmény vezetőjét

A gyermekvédelmi rendszerben a szülőkkel való kapcsolattartás formái

- Fogadóóra
- Családlátogatás
- Nyíltnap
- Szülői értekezlet
- Véletlen találkozás
- Tanácsadás szülőknek
- Szülők tájékoztatása
- Esetmegbeszélések

VÉDŐ-ÓVÓ INTÉZKEDÉSEINK

KAPU

- ◆ *Minden felnőtt a biztonság érdekében zárja a kaput és az ajtót.*
- ◆ *A kapun lévő tolozárát is használjuk a gyermekek biztonsága érdekében.*
- ◆ *A Szülők figyelmét felhívjuk arra is, hogy a gyermeket a csoportig kell kísérni és ott a csoportban lévő felnőtt felügyeletére kell bízni, mert csak az így a csoportig bekísért gyermekekért tudunk felelősséget vállalni.*

FÖLDSZINTI HALL

- ◆ A gyermek csak felnőtt felügyeletével tartózkodik az intézményben.
- ◆ A szülő a gyermekét átadja a csoportos óvónőnek.
- ◆ A hallban, folyosókon a gyermekek járva közlekednek.
- ◆ Az öltöző padján ülnek a gyermekek.
- ◆ A lépcsőn egyesével, a korlátba kapaszkodva haladnak fel-le.

ELŐTÉR

- ◆ Felnőtt felügyeletével játszhatnak a gyerekek mozgásos játékokat.
- ◆ A vármászókára csak egy gyermek megy fel, cipőjét a pad elé teszi.

TORNASZOBA

- ◆ A gyermekek egymásra figyelnek, türelemmel kivárják sorukat.
- ◆ A gyakorlatok végzése közben betartják az óvónő útmutatásait.
- ◆ A tornaszoba felszereléseit a gyermekek rendeltetésszerűen, az óvónő útmutatásainak megfelelően használják.

CSOPORTSZOBA

- ◆ A csoportszobában a gyerekek széket, az asztalt, a padot, a játékpalcokat, rácsokat rendeltetésszerűen használják.
- ◆ A leesett játékot felveszik. Az apróbb játékokat / lego, gyöngy / nem dugják egymás illetve saját testnyílásaikba.
- ◆ A különböző játékeszközökkel rendeltetésüknek megfelelően, a kialakított szokás-szabályok betartásával játszanak.
- ◆ A meghibásodott játékokat az óvónők kivonják a csoportból.
- ◆ Az ollót, tűt, ragasztót, festéket, gyurmát csak felnőtt felügyelete mellett használnak, a megbeszélte szabályoknak megfelelően.
- ◆ Étkezéseknél biztonságos fogással /ha kell két kézzel / viszik a tányért, a poharat, és az evőeszközöket.
- ◆ A székükön nyugodtan ülnek. Az étkezés végén felállnak, széküket betolják, ezután viszik a tányért, poharat a zsúrkocsira.
- ◆ A mindennapos mozgást az óvónő kérésének megfelelően, egymásra odafigyelve végzik.
- ◆ A csoportszobában használt tornaeszközöket felnőtt felügyelete mellett, a kialakított szabályoknak megfelelően használják.
- ◆ A felnőttek odafigyelnek, hogy a gyermekek cipőfűzője mindig be legyen kötve.
- ◆ A gyermekek játék közben vigyáznak egymás és saját testi épségükre.
- ◆ Az egymás közti konfliktusokat megoldják, vagy segítségünkkel próbálják megoldani.

MOSDÓ

- ◆ A WC-ben csak egy gyerek tartózkodik.
- ◆ A törölközőt tartó fogasokra csak törölközőt akasztanak.
- ◆ A fésűvel nem hadonásznak.
- ◆ A folyósón járva közlekednek.
- ◆ A vízcsapot elzárják, a gyermekek szólnak, ha a padlóra folyt a víz.

UDVAR

- ◆ A mászókat, csúszdát felnőtt felügyelete mellett használják. Két kézzel kapaszkodnak, a létrafokon egyesével haladnak.
- ◆ A csúszdánál türelmesen várnak egymásra. Lábbal előre, ülve csúsznak le.
- ◆ A csúszdára nem szórnak homokot.
- ◆ Bogyót, kavicsot nem vesznek a szájukba, nem dugják saját és a másik gyermek testnyílásába.
- ◆ A homokozó szélén ülhetnek. Egymásra homokot nem szórnak a gyermekek.

- ◆ A padokon ülnek. A kerítéstől távolabb játszanak.
- ◆ A kerékpározáskor, rollerezéskor betartják a menet irányát.

A felnőttek az intézmény területén odafigyelnek arra, hogy a gyermekek a védő-óvó szabályokat megtartsák.

A meghibásodásokat jelzik a gazdasági irodán.

Az óvoda vezetője illetve a vezető helyettes gondoskodik a meghibásodások elhárításáról.

Egyéb előre nem látható helyzetben a felnőttek felhívják a gyermekek figyelmét a helyes, balesetmentes magatartásra.

11.2. Nemzetiségi feladatok

Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében minden gyermeknek jár a sajátos bánásmód. Az integráció elvével, inkluzív szemlélettel szélesítjük óvodai nevelésünket.

A családi neveléssel együtt, kiegészítő nevelést folytatunk. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés során érvényesítjük az intervenció gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Intézményünkbe járó gyermekek többsége nem a roma nemzetiséghez tartozik, így a pedagógiai programunkat sem ennek megfelelően dolgoztuk ki. A gyermeket megillető jogok és az egyenlő hozzáférés biztosításának érvényesítése céljából, a roma nemzetiséghez tartozó óvodásaink részére fejlesztő programot dolgoztunk ki.

Célunk:

- Az esélyegyenlőség megadása minden gyermek számára
- Az önazonosság megőrzése, ápolása erősítése.
- A családi nevelés hiányosságainak csökkentése, a szociális beilleszkedés segítése, pozitív társas kapcsolatok alakítása, a rendszeres óvodába járás megalapozása

Feladatunk:

- A különbözőség elfogadására, tiszteletére nevelés
- A gyermekek megismerésével a lemaradás területének, mélységének felmérése
- Differenciált fejlesztő feladatok játékba integrálása
- Az egyéni fejlesztés tervezése, folyamatos vezetése írásban
- A nemzetiségi kultúra ápolása mesékkel, énekekkel, szokásokkal, ünnepi alkalmak beépítése
- A rendszeres óvodába járás érdekében az óvodapedagógusok napi kapcsolattartást végeznek a szülőkkel
- Figyelem felhívással, példaadással erősítjük a szülők felelősség érzetét gyermekük nevelése iránt
- Kapcsolatot tartunk a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és az Esélyteremtő Műhely vezetőjével és munkatársaival valamint a Nevelési Tanácsadó Egységes Pedagógiai Szakszolgálattal, hogy a roma gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően kezdhessék iskolai tanulmányaikat

12. Intézményünk speciális szolgáltatásai

Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások heti rendszerességgel

- Logopédia: speciális fejlesztés beszédhibás gyermekek részére
- Gyógytestnevelés: speciális fejlesztés a tartáshibás, gerinc és lábboltozat problémás gyermekek részére
- Fejlesztő pedagógus: a részképesség elmaradással rendelkező gyermekekkel foglalkozik
- Pszichológus segít a családban felmerülő problémák kezelését
- Pedagógiai asszisztensek segítik a csoportos óvónők fejlesztő munkáját
- Külön ének, tánc és furulya tevékenység: a tehetséges és a zene iránt érdeklődő gyermekek részére, korcsoportonként

- Bozsik program keretén belül sportolhatnak (ovis foci) a gyerekek óvodapedagógus irányításával

Nevelési időn túl szervezett térítésmentes szolgáltatás

- Hitoktatás: lehetővé tesszük, hogy heti egy alkalommal a gyermekek az egyházi személy által szervezett hitoktatásban részt vegyenek

Egyéb szolgáltatásaink, melyek a szülőkkel történő egyeztetés során, igényfelmérés kapcsán megvalósulhat:

- Óvodai úszásoktatás
- Sakk
- Egyéb tevékenységek
- Állatasszisztált terápia

Érvényességi nyilatkozat

A pedagógiai program érvényességi ideje: határozatlan idejű

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- Ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- Ha egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- Írásbeli vagy szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten

Legitimációs záradék

A Pedagógiai programot készítette: Vecsei Brigitta intézményvezető

Alkalmazotti közösség elfogadásának ideje:

Szülői szervezet véleményezte:

SZMK/Szülői szervezet képviselője: Kiss Emese

.....
aláírás

Roma Nemzetiségi Önkormányzat egyetértését adta:

.....
Lakatos László
elnök

Fenntartóhoz benyújtás ideje:

**Fenntartói jóváhagyás
Budapest, Főváros XVIII. ker. Pestszentlőrinc – Pestszentimre Önkormányzat
Képviselő-testülete**

.....
Ughy Attila
polgármester

Hatálybalépés dátuma: 2014. 09. 01.

Érvényesség: Határozatlan idő

**NEMZETISÉGI NEVELÉSÜNK
PROGRAMJA**

**KÉSZÜLT: PESTSZENTLŐRINCI ZENEVÁR ÓVODA
1181 REVICZKY GYULA UTCA 52-56.**

ROMA KULTURÁLIS NEVELÉS MAGYAR NYELVEN PROGRAMTERVE

BEVEZETŐ

Óvodánk pedagógiai programját az " Óvodai nevelés országos alapprogramja" valamint a törvényi előírások szerint készítettük el. Alapul Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel című választható óvodai programját tekintettük.

ALAPELVÜNK, NEVELÉSI FILOZÓFIÁNK, KIINDULÁSI PONTJAINK:

- Gyermekközpontú, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, a gyermek tisztelete és szeretete
- Minden gyermeket egyéni képességei szerint fejlesztünk, nevelünk
- Fontosnak tartjuk a gyermekek testi, lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését, a szocializáció minél teljesebb kibontakozását a családi neveléssel együtt
- A gyermekek megtanulnak eligazodni környezetükben, megtanulnak beszélni, tevékenykedni, együttműködni, magatartási formákat elsajátítani

Programunk " Az óvodai nevelés országos alapprogramjában" megjelölt gyermeki tevékenységekre épül, kiegészítve a roma kultúra átadásával.

A pedagógiai programunk kiegészítésénél figyelembe vettük a 32/1997 (.XI.5.) MKM rendeletet, amely tartalmazza a "Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvét". Ez az irányelv fogalmazza meg a kisebbségi óvodai nevelés célját, feladatait, a nevelés formáját és a fejlődés jellemzőit óvodás korra.

ROMA KULTURÁLIS NEVELÉS MAGYAR NYELVEN PROGRAMTERV

Óvodánkban az elmúlt években emelkedett a roma gyermekek száma.

Körzetünkben egyre több hátrányos helyzetű romacsalád él. Ezek a családok nagy részben, szükséglakásban élnek. Általában több gyermeket nevelnek és a szülők munkanélküliek.

Sajátos fejlesztő programunk célja

A családi nevelés kompenzálása a szociális beilleszkedés segítése, pozitív társas kapcsolatok kialakítása, a rendszeres óvodába járás megalapozása, iskolai életre való felkészítés.

Programunk feladatai

- A gyermek megismerése, a lemaradási területek mélységének felmérése
- Differenciált fejlesztő feladatok játékba integrálása
- Figyelemfelhívással, példaadással erősítjük a szülők felelősségét a gyermekek otthoni gondozása iránt, és egészséges nevelésére
- Testi képességek fejlesztése
- Értelmi képességek fejlesztése
- Kommunikációs képességek fejlesztése
- A roma kultúra közvetítése
- Az egyéni fejlesztés megtervezése, folyamatos vezetése írásban
- A rendszeres óvodába járás érdekében napi kapcsolattartás a szülőkkel
- Tehetséggondozás

A FEJLESZTÉSI PROGRAM ANYAGA

A tanév elején szeptemberben minden roma gyermek megismerése, nyilatkozattétel, fejlesztési területek mélységének felmérése tesztek, rajzok alapján, de elsősorban a gyermekek megfigyelése játék közben.

Októbertől - május végéig a fejlesztő játékok játékba integrálása.

1. Egészséges életmódra nevelés anyagában

- Az óvodai szokások megismertetése és gyakoroltatása. Kézmosás, WC használat, fésülködés, fogmosás fontossága és módja
- Kulturált étkezési szokások elsajátítása. Terítés, evőeszközök használata, gyakorlás. Egészséges táplálkozásra nevelés
- Időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, ruházat eligazítása és megóvása
- Önálló tevékenység mosdózás, étkezés és öltözködés során. Saját külsejükre legyenek igényesek

2. Testi képességek fejlesztési anyaga

- Rendszeres testmozgásra nevelés
- Harmonikus mozgás fejlesztése
- A személyiség akaratitényezőinek fejlesztése

3. Tánc

- Óvodánkban a kiemelt zenei nevelés már tíz éve működik, mely keretébe a néptáncval való ismerkedést is beépítettük
- A roma gyermekek nagyon fogékonyak a zenére, énekre, ritmusra és örömmel fogadják ezeket a felkínált lehetőségeket
- Mozgásuk is harmonikusabb lesz, továbbá a társas kapcsolatok kialakítására. Figyelemre és fegyelemre ösztönző tevékenységek is egyben
- Saját kultúrájuk megismertetése azonos korú, de eltérő kultúrájú társaiknak

4. Értelmi képességek fejlesztésének anyaga

- Tárgyakkal való tevékenykedés
- Érzékszervek bevonása a tevékenységekbe
- Gondolkodási képességek fejlesztése
- Tanulási képességek fejlesztése
- Szocializálódó képességek fejlesztése

5. Kommunikációs képességek fejlesztésének anyaga

- Beszédművelés, beszédmozgás, hallás fejlesztése
- Beszédfejlesztés-érintkezések, önkifejezés beszédhelyzetekben
- Illem - általános szabályok, udvarias köszönés, kifejezések használata
- Helyes magatartási szokások

6. Roma kultúra közvetítésének anyaga

- Cigány népi bölcelet, roma szólások, közmondások
- Cigány mondák, népmesék, népdalszövegek
- Ritmikus altatók, kiszámolók, gyermekdalok énekes gyermekjátékok
- Zenés népszokások
- Spontán zenélés, táncolás
- Cigány képzőművészeti alkotások nézegetése
- Cigány mesterségeket feldolgozó néprajzi filmek, fotók, könyvek nézegetése
- Hagyományos cigány kézművesség és a cigány népviselet megismerése
- A gyermekek egyéni fejlesztését két részterületen szakember is segíti

Egyéb ingyenes szolgáltatásaink

- Logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel rendszeresen
- Gyógy testnevelő segíti a gyermekek fejlesztését
- Pszichológus foglalkozik a családokkal igény szerint
- Fejlesztőpedagógus segíti a zökkenőmentes iskolakezdést,
- Pedagógiai asszisztens foglalkozik a gyermekekkel, heti rendszerességgel
- Hitoktatás
- Külön ének, tánc, furulya tevékenység
- Gyermekvédelmi felelős segíti a családok élethelyzetének javítását
- Bozsik program keretén belül sportolhatnak (ovis foci) a gyerekek óvodapedagógus irányításával

A roma gyermekek részére összeállított programban a differenciált fejlesztést játékba integrálva próbáljuk megvalósítani, heti hat alkalommal szervezett tevékenységeket biztosítunk számukra.

E szervezett tevékenységek időtartama megegyezik az életkori sajátosságokból fakadó időkeretekkel, 15-30 percig terjedően a fennmaradó időt a szabadon választott játék tölti ki.

Tevékenységek szinterei: a csoportszoba, fejlesztő szoba, só és energia szoba, logopédiai szoba, torna szoba, udvar.

A tevékenységek eszközei: az ezekben a helyiségekben megtalálható játékok, sporteszközök és hangszerek.

Mivel mi a roma kulturális nevelést magyar nyelven valósítjuk meg, ily módon közvetítjük a roma kultúra hagyományait. Ebbe a munkába, ha tudjuk bevonjuk a kerületi Roma Nemzetiségi Önkormányzat által javasolt személyeket is.

A tevékenységek során a cigány játékok versek, mesék kapnak fő szerepet. A vizuális nevelésben is helyt adunk a roma kultúrára jellemző színvilágnak. A zenei nevelés során szintén segítséget kérünk a kerületi roma zenészek meghívásával.

Fontosnak tarjuk az időbeni iskolai élet megkezdését.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Alakuljon ki a gyermekekben saját kultúrájuk iránt pozitív viszony
- Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően rendelkezzenek megfelelő szókinccsel
- Tudjanak tájékozódni kommunikációs helyzetekben
- Ismerjenek nemzeti szokásokat, hagyományokat, azok tiszteletét és megbecsülését

Kapcsolattartás

- A szülőkkel a napi kapcsolatot a csoportos óvónők tartják
- Az intézmény gyermekvédelmi felelőse az óvodavezetéssel együtt figyelemmel kísérik a családokat. A rászorulóknak számára rendszeres illetve egyéb segély kérését kérik
- A gyermekvédelmi felelős feladata a rendszeres kapcsolattartás a CSIBÉSZ Gyermekjóléti és Módszertani Központ, a Polgármesteri Hivatal Szociális és Gyermekvédelmi Irodájával, a Gyámhatósággal és a Családsegítő Központtal.

Szükség esetén intézkedik, hogy a gyermekek rendszeresen látogassák az óvodát.

Szülői értekezletek októberben és május végén a külön fejlesztés lehetőségéről és az elért eredményekről.

Ezzel az összeállított programmal, külön foglalkozásokkal szeretnénk elérni, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek biztonságban és jól érezzék magukat az óvodában és az iskolára időben felkészítsük őket.

Budapest,

.....

Intézményvezető

2. SZÁMÚ MELLÉKLET

ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

JEGYZÉK INTÉZMÉNYÜNKRE VONATKOZTATVA

HELYISÉGEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Intézményi mutató
Csoportszoba	Gyermekcsoportonként 1	6
Tornaszoba	Óvodánként 1	1
Logopédiai foglalkoztató	Óvodánként 1	1
Egyéni fejlesztő szoba		1
Játszóudvar	Óvodánként 1	3
Óvodavezetői és gazdasági iroda	Óvodánként 1	1
Vendégváró szoba	Óvodánként 1	1
Nevelőtestületi szoba	Óvodánként 1	1
Orvosi szoba, öltöző	Óvodánként 1	1
Gyermeköltöző	Gyermekcsoportonként 1	1
Gyermekmosdó, WC	Gyermekcsoportonként 1	6
Kiszolgálóhelyiségek		
Tálaló-mosogató	Óvodánként 1	2
Felnőttétkező	Óvodánként 1	1
Felnőttmosdó	Óvodánként 1	3
Felnőtt WC	Óvodánként 1	5

HELYISÉGEK BÚTORZATA és BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Csoport		
Óvodai fektető	Gyermeklétszám szerint 1	27
Gyermekszék	Gyermeklétszám szerint 1	30
Gyermekasztal	Gyermeklétszám figyelembevételével	6
Fényvédő függöny	Ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	6
Szőnyeg	Gyermekcsoportonként a padló egyötödének lefedésére alkalmas méretben	3
Játéktartó szekrény vagy polc	Csoportszobánként 2	3
Fektetőtároló	Valamennyi gyermekágy tárolásához szükséges mennyiség	2
Élősarok állvány	Gyermekcsoportonként 1	1
Hőmérő	Gyermekcsoportonként 1	1
Óvodapedagógusi asztal	Gyermekcsoportonként 1	1
Felnőtt szék	Gyermekcsoportonként 2	2
Eszköz-előkészítő asztal	Gyermekcsoportonként 1	1
Textiltároló szekrény	Gyermekcsoportonként 1	1
Edény-és evőeszköz tároló szekrény	Gyermekcsoportonként 1	1
Szeméttartó	Gyermekcsoportonként 1	1
Tornaszoba		
Tornapad	2	5
Tornaszőnyeg	1	4
Bordásfal	2	2
Óvodai többfunkciós mászó	1	2

készlet		
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	Három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	4
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközökkel		
Tükör	1	1
Asztal	1	1
Szék	2	2
Szőnyeg	1	1
Játszóudvar		
Kerti asztal	Gyermekcsoportonként 1	2
Kerti pad	Gyermekcsoportonként 2	4
Babaház	Gyermekcsoportonként 1	1
Udvari homokozó	Gyermekcsoportonként 1	1
Takaróháló	homokozóként 1	1
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	V. rész szerint	25
Óvodavezetői iroda		
Íróasztal és szék	1-1	1-1
Tárgyalóasztal	1	1
Szék	2	3
Telefon	1	1
Könyvszekrény	1	1
Iratszekrény	1	1
Óvodavezető helyettesi, gazdasági iroda		
Asztal		1
Szék		1
Iratszekrény		1
Írógépasztal és szék		1-1
Számítógépasztal és szék		1-1
Írógép		1
Telefon		1
Fax		1
Számítógép, nyomtató		1-1
Nevelőtestületi szoba		
Asztal	Pedagóguslétszám szerint 1	6
Szék	Pedagóguslétszám szerint 1	12
Könyvtári dokumentum	500	1290
Könyvszekrény	2	2
Tükör	1	1
Mosdókagyló	1	1
Orvosi szoba		

	Berendezése, felszerelése a 26/1997. (IX.3.) NM rendelet előírásai szerint	
Gyermeköltöző		
Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	Gyermeklétszám figyelembevételével	162
Öltözőpad	Gyermeklétszám figyelembevételével	18
Gyermekmosdó, WC		
Törülközőtartó	Gyermeklétszám figyelembevételével	30
Falitükör	Mosdókagylónként 1	2
Hőmérő	Helyiségenként 1	1
Rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	Gyermeklétszám figyelembevételével	1

TISZTÁLKODÁSI és EGYÉB FELSZERELÉSEK

Egyéni tisztálkodó szerek	Felnőtt és gyermeklétszám figyelembevételével	187
Tisztálkodó szerelések	Mosdókagylónként 1	18
Fésűtartó	Csoportonként 1	6
Törülköző	Felnőtt és gyermeklétszám figyelembevételével	187
Abrosz	Asztalonként 3-3	108
Takaró	Gyermeklétszám szerint 1	324

FELNÖTTEK MUNKA VÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Szennyesruha-tároló	Óvodánként 1	1
Mosott ruha-tároló	Óvodánként 1	1
Mosógép	Óvodánként 1	2
Centrifuga	Óvodánként 1	1
Vasaló	Épületenként 1	3
Vasalóállvány	Épületenként 1	1
Takarítóeszközök	Épületenként 1	6
Kerti munkaeszközök, szerszámok	Óvodánként 1	4
Hűtőgép	Épületenként 1	2
Porszívó	Épületenként 1	6

A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Játékok, játékeszközök (mennyiség eszköz fajtánként)		
Különféle játékok (mozgásos játékok, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás) eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök ének, zene énekes játékok eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.
A természeti- emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.
Munka jellegű tevékenységek eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.
A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
Video (lejátszó)	Óvodánként 1	1
Televízió	Óvodánként 1	1
Magnetofon	Három csoportonként 1	5
Diavetítő	Épületenként 1	2
Vetítővászon	Épületenként 1	1
Hangszer (pedagógusoknak)	Óvodánként 1	Dob, triangulum, cintányér, csengő, csörgő, száncsengő, kasztanyett, furulya, ritmusbot, hangvilla, furulya
Hangszer (gyermekeknek)	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.

EGÉSZSÉG ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Ételminta-vétel (üvegtartály) készlet	Óvodánként 1	A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.
Mentőláda	Óvodánként 1	8
Gyógyszerszekrény (zárható)	Óvodánként 1	1
Munkaruha		A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.
Védőruha		A megjelölt mennyiség rendelkezésre áll.
Tűzoltó készülék	Érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	16

Budapest,

.....

Intézményvezető